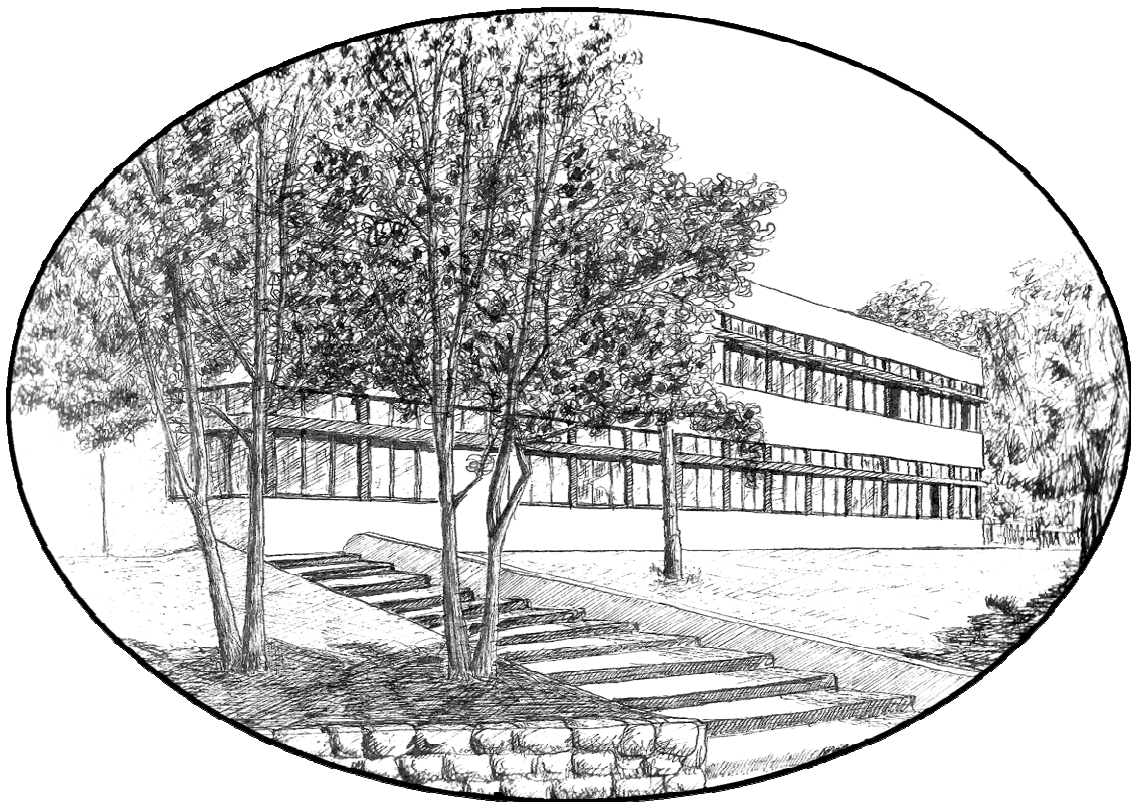

*Budapest XXII. Kerületi Kozmutza Flóra Általános Iskola,
Előkészítő Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani
Intézmény*

Pedagógiai Programja

Tartalom

1. Az iskola nevelési programja.....	3
1.1 Az intézmény bemutatása, helyzetelemzés	3
1.2 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	6
1.3 A Nat alkalmazása a pedagógiai programban.....	9
1.4 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	13
1.5 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	14
1.6 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	19
1.7 A pedagógusok helyi intézményi feladatai a nevelés-oktatás folyamatában	21
1.8 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	24
1.9 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	32
1.10 A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolatainak szabályai	32
1.11 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	33
A vizsgához szükséges segédeszközök:.....	35
1.12 Az értékelés rendje.....	36
1.14 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	54
1.15 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	55
1.16 A felvételi eljárás különös szabályai.....	55
2. Az intézmény helyi tanterve	56
2.1 Az új helyi tanterv bevezetése.....	56
2.2 A választott kerettanterv megnevezése	56
2.3 A választott kerettanterv feletti óraszám.....	58
2.4 Heti időkeret felosztása.....	63
2.5 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	63
2.6 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	64
2.7 Mindennapos testnevelés	66
2.8 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	67
2.9 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	67
2.10 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	67
2.11 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	72
2.12 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	74
2.13 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek.....	74
2.14 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	75
2.15 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei.....	78

„ Az összevisszaságban találd meg az egyszerűséget,
a hangzavarban a harmóniát.
A nehézségek közt mindig ott van a lehetőség.”
(Albert Einstein)

Az intézmény pedagógiai programjának felülvizsgálatát a 2011. évi CXC törvény 97 § (14) bekezdése, illetve e törvény módosítása, a 2013. évi LV törvény 18 § - a írja elő.
A szabályzat felülvizsgálatát a jogszabályi környezet változásai is indokolják.

Pedagógiai programunk jogszabályi háttere:

- 2011. évi CXC törvény a Nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint kiegészítése, a (23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

Az intézmény pedagógiai programját a szakmai munkaközösségek véleményezik, a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A jóváhagyást követően a 2013/2014-es tanévtől felmenő rendszerben lép életbe az 1., 5. és 9. évfolyamokon. A 2016/2017-es tanévtől valamennyi évfolyamra érvényes. Az átmeneti időszakban a régi és az új helyi tanterv is érvényes (részletesen lásd: 56. oldal). A fenntartó ellenőrzi a pedagógiai programot és értékeli a pedagógiai programban meghatározott feladatok végrehajtását.

A pedagógiai program olvasható a <http://kozmutza.hawk.hu> honlapon. Egy-egy példánya megtalálható a székhelyépület tanári szobájában, az intézményvezetői irodában. Kérésre, előre megbeszélte időpontban, az intézményvezető vagy az intézményvezető helyettes a pedagógiai programról felvilágosítást ad az érdeklődőknek.

1. Az iskola nevelési programja

1.1 Az intézmény bemutatása, helyzetelemzés

Az intézmény hivatalos neve:

Budapest XXII. Kerületi Kozmutza Flóra Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Az intézmény fenntartója:

Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

Az intézmény földrajzi működési területe:

Budapest

Az intézmény beiskolázási, ellátási körzete:

A főváros XXII. kerülete, de szülői kérésre, egyéni mérlegelés alapján Budapest egyéb kerületéből és az agglomerációból is fogadunk tanulókat.

A XXII. kerületben a gyógypedagógiai nevelés/oktatás közel 60 éve, 1956-ban kezdődött. 1976-ban adták át a jelenlegi székhely intézményként működő épületet, mely alkalmazkodik a sajátos nevelési igényekhez. 2008-ig csak enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai és előkészítő szakiskolai oktatását végezte az intézmény, valamint 1969-től a logopédiai ellátás biztosítása tartozott a feladatai közé. Az 1993. évi közoktatási törvény által biztosított lehetőségek alapján 2008 augusztusában bővült tevékenységi köre, s jelenleg gyógypedagógiai módszertani intézményként működik. 2010-ben Az EGYMI szervezeti egységébe tagintézményként a kerületi Nevelési Tanácsadó is integrálódott. Az intézményi struktúra változtatásának célja olyan többcélú közoktatási intézmény létrehozása volt, mely a gazdaságos működtetés igényének megfelelően magában foglalja a közoktatási, köznevelési feladatellátás közel teljes vertikumát és az ellátottak szükségleteinek széleskörű kielégítésére törekszik a szakszolgálati feladatok teljes körű ellátásával.

Alapfeladatai:

- Iskolai oktatás-nevelés
 - Általános iskola enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos, halmozottan sérült és autista tanulók, mozgás- és érzékszervi fogyatékos tanulók, valamint egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók részére
 - Előkészítő szakiskola enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos, halmozottan sérült és autista tanulók, mozgás- és érzékszervi fogyatékos tanulók, valamint egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók részére

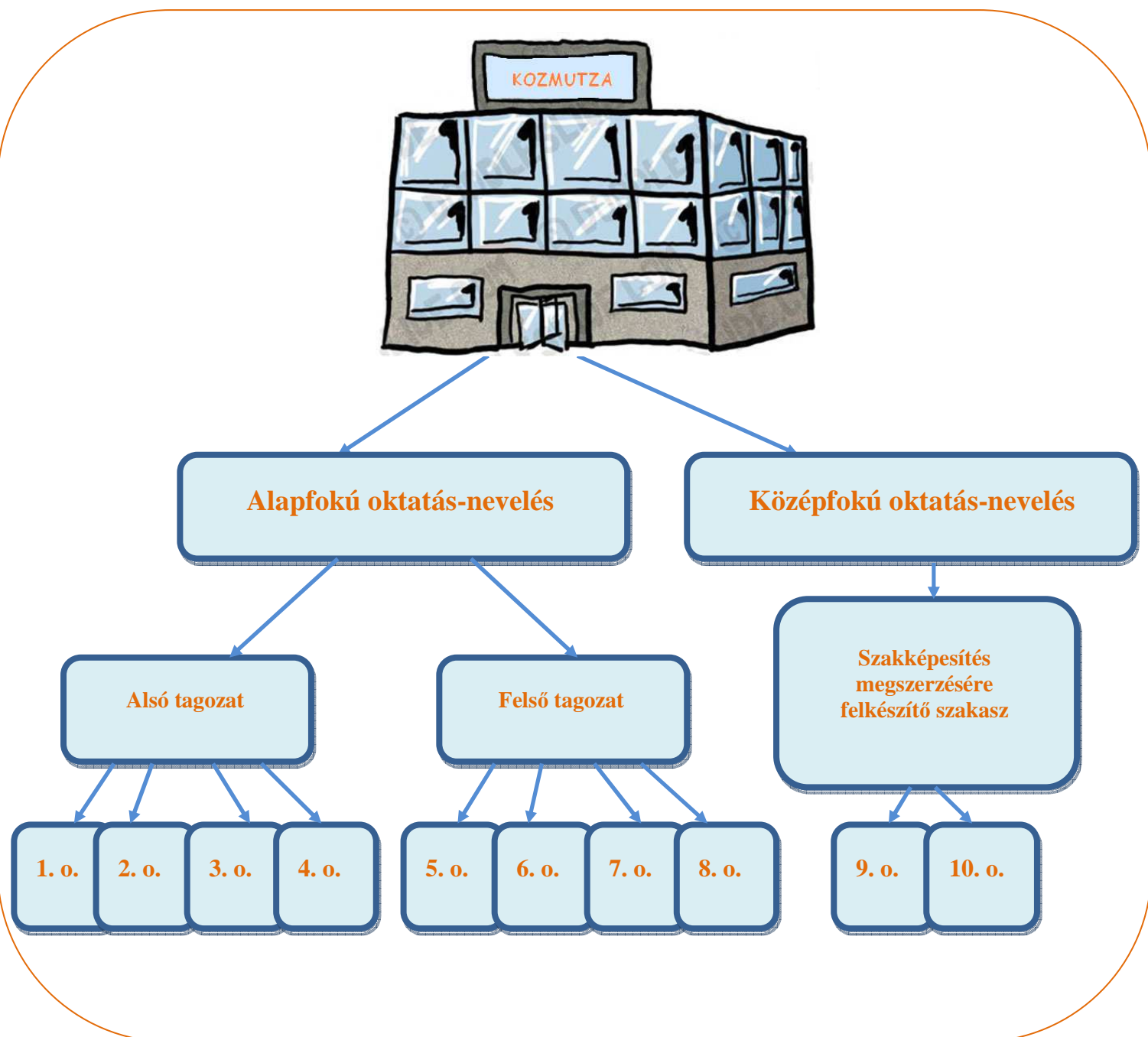
- Pedagógiai szakszolgáltatás
 - Korai fejlesztés és gondozás
 - Logopédiai ellátás
 - Gyógytestnevelés

- Utazó pedagógusi hálózat működtetése a kerületi integráltan nevelt/oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása érdekében

Az SNI és részképesség zavarokkal küzdő tanulók együttes aránya a kerületben lakó gyermekek, tanulók körében **2%**.¹

Iskolánkban közel 100 tanuló tanul 1-10. osztályig, évfolyamonként egy-egy osztályban, akik többsége kerületi lakos.

¹ Budafok-Tétény Budapest XXII. kerület Önkormányzatának Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja 2007.

Tanulóink a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslatai alapján kerülnek hozzánk. Ebben az értelemben iskolánk „bemenet szabályozott” intézmény. Az iskola tanulóinak 30-40% -a veszélyeztetett, többségük anyagi okokból. A veszélyeztetett tanulók családjában gyakori a munkanélküli, vagy leszázalékolt szülő.

A 2011-ben befejeződött teljes akadálymentesítésnek köszönhetően, mára már minden szempontból eleget tud tenni iskolánk az alapító okiratban rögzített feladatoknak és a kerület lakosai által támasztott igényeknek.

Az iskola modern épületét egyik oldalról park a másik oldalról tágas játék és sportudvar öleli körül. Az épület belső tere világos, ízléses, dekoratív. A környezet rendet és nyugalmat sugároz.

Az iskola dolgozóinak száma 30 fő. Ebből 20 a pedagógus, akiknek mindegyike rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges megfelelő diplomával. 7 gyógypedagógiai asszisztens és 3 pedagógiai munkát segítő dolgozó vesz még részt az oktató-fejlesztő tevékenységben.

A pedagógiai szakszolgálati feladatokat 26 fő látja el, a Nevelési Tanácsadó Tagintézményben 20-an dolgoznak.

Pedagógiai programunkat és ezen belül helyi tantervünket az intézményünkbe járó, valamint együttműködési megállapodás keretében ellátott sajátos nevelési igényű tanulók igényeinek, tanulási sajátosságainak figyelembevételével készítettük.

Az egységes szemlélet a módszertani sokszínűség alapja. Az egységes rendszert a különleges bánásmódot igénylő gyerekekről/tanulóról alkotott gyermekkép és a pedagógus szerepéről alkotott hasonló és/vagy azonos nézetek alapozzák meg.

1.2 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Intézményünk szellemiségére a „másság” teljes elfogadása jellemző. **Alapelvünk**, hogy a ránk bízott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók olyan diszkriminációmentes, empatikus, pozitív emberi értékeket közvetítő légkörben nevelkedjenek, melyben biztosítható a személyiség harmonikus fejlődése. Pedagógiai munkánk során figyelünk a gyermekek/tanulók otthoni környezetében megjelenő nevelő hatások különbözőségére, tudomásul vesszük, hogy nincs ember, aki mindenben egyformán kiváló, ezért egyéni tanulási útvonalak kialakításával igyekszünk biztosítani az egyéni különbségek kezelését. „ *A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé*”²

A sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók integrált és elkülönített oktatásának-nevelésének egyaránt egyik legfőbb **célja**: a gyermekek/tanulók mind teljesebb beillesztése a társadalomba, hiányosságaiknak a lehetőségekhez mért kompenzálása, képességeik és ismereteik optimális fejlesztése a gyermeki lét örömeinek biztosítása mellett. Cél, hogy az intézmény világa olyan értéket közvetítsen, amely biztos alapul szolgál a felnőtt világban való boldoguláshoz.

² Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról (1. Általános elvek 1.3.)

Feladataink

Az intézményi munka feladatai a változó gyermek összetételből és az integrációs alapelvekből következően az alábbiak:

- A sérülésből, zavart működésből eredő hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása az ép funkciók bevonásával.
- A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- A szocio-kulturális különbözőségekből, eltérő ütemű fejlődésből adódó hátrányok csökkentése.
- A normaközvetítés, ismeretközvetítés, a szokásformálás, a kortársi interakciók szabályozása és irányítása, a készség- és képességfejlesztés.
- Az eredményes társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése.
- Az egyes területen kimagasló képességeket mutató gyermekek/tanulók támogatása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodó tanulási környezet kialakítása.
- A tanulók problémamegoldó gondolkodásának, összefüggéslátásának és helyes ítélőképességének fejlesztése.
- A differenciált, folyamatos és a gyerekeket önmagukhoz viszonyítva mérő értékelő rendszer alkalmazása.
- A tanulás optimális feltételeinek megteremtése.

Az iskolai célok elérése érdekében nyugodt iskolai légkör megteremtése a feladat, ahol a harmonikus fejlődés érdekében minden tanuló megfelelő sikerhez juthat. A tanulók képességeitől függően korszerű alpműveltséget szerezhetnek oly módon, hogy ismereteik konvertálhatók legyenek napi tevékenységeik során. Akkor tekintjük sikeresnek az iskolát, ha tanulóink 100%-ban beiskolázásra kerülnek. Iskolánkban nagyon kicsi a lemorzsolódási arány. A 8. osztály végén kevesen hagyják el az iskolát és ők is csak a mielőbbi szakmatanulás lehetősége miatt. A tanulók többsége a 10. osztály végén kerül be a középfokú oktatásba.

Az intézmény utazó pedagógusai segítik az integráltan nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók fejlesztését a kerület óvodáiban, iskoláiban.

Az intézmény a kerületi szintű logopédiai szolgáltatás keretein belül a kerület iskoláinak, óvodáinak székhelyén illetve telephelyein ellátja a beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi kommunikációs zavarok javítása, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia megelőzése és gyógyítása pedagógiai feladatokat.

Az intézmény biztosítja a korai fejlesztést és gondozást (azaz a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztést és gondozást) azon 1,5-5 éves korú megkésett, eltérő fejlődésű, vagy fejlődési zavar szempontjából veszélyeztetett kisgyermek és családjai részére, akiknél a szakértői bizottság ennek indokoltságát megállapítja. A korai fejlesztés és gondozás feladata a komplex koragyermekkorai intervenció és prevenció, mely magában foglalja a kisgyermek tervszerűen felépített, egyénre szabott, fejlesztési-, és terápiás eljárását. További feladata az eltérő fejlődésű gyermekek és családjuk széleskörű segítése, a család kompetenciáinak erősítése, a gyermek és család társadalmi inklúziójának támogatása. Amennyiben a gyermek bölcsődei nevelésben részesül, úgy az ellátást az intézmény szakembere a kerületi bölcsődékben biztosítja.

A gyógytestnevelők ellátják a kerületi nevelési-oktatási intézményekbe járó gyermekek, tanulók speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatását, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógy-, vagy könnyített testnevelésre utalja őket. A gyógytestnevelés az iskolai testnevelés speciális, de kötelező alapfeladata. A gyógytestnevelő tanár nevel, oktat, oldja az elváltozásból adódó lelki feszültségeket, csökkenti a betegségtudatot és a sportos szemlélettel korrigál és fejleszt. Hatására a gyermek/tanuló minden pszichoszomatikus cselekvésében stabilabbá válik.

A nevelési tanácsadás feladata, az igényes, arányos diagnosztika annak érdekében, hogy feltárja a gyermek, tanuló fejlődését segítő, illetve hátráltató körülményeket, hiányosságokat. A feltárt problémákhoz, a gyerekek állapotához igazodó terápiás és fejlesztő ellátások kiválasztása, az ellátás kivitelezése. A kognitív folyamatok vizsgálatán és a fejlesztéseken túl a gyermek környezetének (családi, iskolai, kortárs csoport) figyelemmel kísérése.

A nevelési célok megvalósításának szinterei:

Tanórán:

Minden pedagógus törekedjen a szaktárgya tanításában rejlő nevelési lehetőségek kihasználására. Tudatosítsa a tanulás fontosságát: lássa be a tanuló, hogy ezzel felkészül a szakmatanulásra és a mindennapi életre. Célunk, hogy a tanulók a tantárgyak ismeretanyagát a tanítási órákon sajátítsák el; a szabadon választható órakeret felhasználásában elsődleges cél a jobb képességű tanulók fejlődésének biztosítása és a lemaradó tanulók folyamatos felzárkóztatása.

További célunk, hogy tanulóink képesek legyenek együttműködni a kognitív ismeretszerzés során. Törekednünk kell az integrált tanulók beilleszkedésének segítésére.

Közösségi programokon:

A tanórán kívüli programok lehetőséget adnak nevelési céljaink megvalósítására, melyeknek főbb szinterei a különböző közösségi programok lehetnek. Pl. gyalog- és kerékpártúrák a természetszeretetre és az egészséges életmódra nevelnek. A tanulmányi kirándulások hazánk főbb tájainak, kulturális örökségünk megismerésére adnak lehetőséget. A színházlátogatásokkal a tanulók kulturált viselkedésére és esztétikai érzékére kívánunk hatni. A születés- és névnapok megünneplése erősíti a tanulók egymás iránti tiszteletét.

Intézményi programokon (iskolai hagyományápolás)

Célunk, hogy iskolánk tanulói egy közösséghez tartozónak érezzék magukat. Ennek érdekében hagyományá vált programokat rendezünk.

- Iskolai Mikulásünnepség
- Karácsonyváró játszótér
- Sport és gyermeknap
- Egészség hét
- Iskolai kirándulás
- Kihelyezett tanóra a budapesti Közlekedésbiztonsági és Oktatási Parkban
- Farsangi bál
- Nemzeti ünnepek
- Anyák napja
- őszi és tavaszi papírgyűjtés
- iskolai vers- és prózamondó verseny szervezése a Magyar Költészet Napján
- kerületi szépíróverseny rendezése
- szakmai nap szervezése a Logopédia Európai Napja alkalmából (március 6.)
- végzős tanulóink ünnepélyes búcsúztatása

Iskolák közötti programokon:

Fontosnak tartjuk iskolánk nyitottságát más intézmények felé, legyen az speciális vagy többségi intézmény. Lehetőséget teremtünk, hogy tanulóink összemérhessék tudásukat, ügyességüket más iskolák tanulóival. Ennek színterei az ÉFOÉSZ által szervezett sportversenyek, a kerületi ügyességi-, sport és kulturális versenyek, a sajátos nevelési igényűek komplex tanulmányi versenye, az országos szépíró verseny, fővárosi szervezésű rajzversenyek, a sajátos nevelési igényű tanulók részére szervezett fővárosi kulturális seregszemle, kerületi kiskórus találkozó.

1.3 A Nat alkalmazása a pedagógiai programban

Fejlesztési területek – nevelési célok

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Felkészítés a felnőtt lét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. A demokratikus jogok gyakorlására ajánlott iskolai szinten belül lehetőséget a DÖK (diákönkormányzat).

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek lehetőség szerinti megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek, mint a munkavégzés alapvető feltételének kiemelt szerepe van sajátos nevelési igényű tanulóink társadalmi beilleszkedésében.

Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a fizikai képzésre és a rendszeres testedzésre.

Családi életre nevelés

A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének és testi-lelki egészségének, közösségi létének alakításában.

Gyakran tapasztalható, hogy a család is sérül, ha a gyermek sajátos nevelési igényű. Így ez különösen érzékeny terület és kényes - sokszor gyermekvédelmi - problémákat vet fel.

Kiemelt feladat az önálló életvezetésre való felkészítés, amennyiben ez lehetséges. Ennek meg kell jelennie a nevelés-oktatás teljes intervallumában, s kiemelten fontos szerepet kap a gyakorlás, a saját élmény, a tapasztalat.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A személyiségfejlesztő nevelés a sajátos nevelési igényű tanulóknál is jelentőséggel bír a másság elfogadása, a betegség, sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A szociális érzékenység, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megoldás képességének kialakítása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként jelen van iskolánk életében.

Pályaorientáció

Az eltérő képességű tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest az iskolának feladata a munka világáról képet nyújtani. A tanulók képességeinek és érdeklődésének megfelelően segíteni kell pályájuk kiválasztására, és az ehhez kívánatos képességeket, készségeket szükséges fejleszteni.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A lehetőségekhez igazodóan fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta lehetőségekre (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok), ennek megfelelően célszerű a gyakorlatot, gyakorlati háttérrel (munkamegosztást, családi életet, ház körüli tevékenységeket, a fizetés beosztását, hivatalos ügyintézés) előnyben részesíteni.

A tanulóknak ismereteket kell szerezni a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése.

Médiatudatosságra nevelés

Képességeiknek megfelelően értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Ismerjék az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket. Tudatosuljon bennük az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmi érintkezés megkülönböztetése.

A tanulás tanítása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motiváció, az egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása. Felkészítés a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából kiemelten fontos, egész életen át tartó tanulásra.

Kulcskompetenciák

Az Európai Unió országaiban megfogalmazott, a Nat-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése a sajátos nevelési igényű tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Anyanyelvi kommunikáció

Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag – a tanítási tartalom – eszköz a tantárgy nevelési feladatai megoldásában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában a beszéd centrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukciónak fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.

Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia kifejezetten egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók képességei, szükségletei határozzák meg.

A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában a tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és

térbeli viszonyait felfedezi, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikusán fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Ez csak úgy érhető el, hogy a tanítás- tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világgép kialakítása.

Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek, bővítése.

Digitális kompetencia

Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabad idő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll. Ezek alapjait az informatika tantárgy kereteiben sajátítják el tanulóink, a többi tantárgy keretében már az alkalmazás sokszínűsége, az egyéni problémamegoldó képesség és kreativitás kerül előtérbe.

Szociális és állampolgári kompetencia

A szociális kompetencia segíti tanulóinkat abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre.

Az önismeret, az önszabályozás, indulatok kezelése, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban a tanulóknak minden esetben saját cselekedeteiknek tükrében kell felismerni a lehetőségeiket és próbálni céljaik elérését. Meg kell tanulniuk elfogadni mások segítségét. Szükség szerint kell segítséget kérniük és lehetőségeik szerint segítséget kell adniuk másoknak.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is.

Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést.

Hatékony önálló tanulás

A hatékony önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. Az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök használata, amelyek lehetővé teszik, hogy tanulóink képesek legyenek önálló ismeretek szerzésére. Képessé kell válniuk felismerni, hogy miben tudnak új ismereteket elsajátítani. Az önálló ismeretszerzés mellett képessé kell válniuk közös munkában, csoportban dolgozni.

1.4 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az elfogadás biztosítja a személyiség fejlődésének optimális légkörét. A személyiségfejlesztés egyik legfontosabb alapja az, hogy a nevelő és a nevelt gyermek között **hosszantartó és mély kapcsolat** alakuljon ki.

Sokszor a tanuló személyisége nagyobb hangsúllyal határozza meg beilleszkedési esélyeit, mint a tudása. Ezért kiemelt feladat a tanulók helyes viselkedésének kialakítása. Az **együttműködő képesség**, a társak és felnőttek **elfogadása**, azok tisztelete, illetve ehhez kapcsolódóan a kisebb **kudarckok elviselésének képessége**, valamint a kudarckok levezetésének társadalmilag elfogadott technikájának elsajátítása igen fontos.

Ennek érdekében, mint példamutatás jelentős szerepe van a pedagógus barátságos, buzdító viselkedésének, másrészt a tanulók kellő mennyiségű sikerhez juttatásának. A siker nem spontán kialakuló helyzeteken múlik, hanem a pedagógus által irányítható és irányított élmény átélésén.

A tanulókkal szemben támasztott **követelmény forrása a sikernek.**

Nem juthat sikerélményhez az a tanuló, aki elé nagyobb követelményt állít a pedagógus, mint amely elérésére képes. A követelmény tehát kulcskérdés az ismeretszerzés és egyben a személyiségformálás folyamatában. Fontos, hogy a követelményeknek való megfelelés ne legyen pusztán egyéni élmény, illetve ne jelentsen győzelmet mások felett, hanem legyen csoportélmény, illetve csoportérdek. Ellenkező esetben felerősödik a rosszakarat, a kárörvendezés, az irigység, a rosszindulat, a társak közötti ellenséges viszony, amelynek egyenes következménye a felnőttkori beilleszkedési problémák kialakulása, valamint együttműködési képtelenség.

A személyiségfejlesztés

- hosszantartó, folyamatos,
- tudatos, tervezett,
- kölcsönösségen alapuló folyamat.

Az eredményes személyiségfejlesztés szempontjából rendkívül lényeges, hogy a tanuló mennyire ellenálló, vagy együttműködő ebben a folyamatban. Az osztályfőnök az a személy, aki nyomon kíséri a tanuló fejlődését iskolai pályafutása során. A személyiségfejlesztés bázisát a **kommunikációs helyzetek**, adják. A felnőtt érdeklődése, buzdítása, tanácsadása, a kommunikációs helyzetek pozitív töltése adja azt a többletet, amelynek segítségével a tanuló képes elviselni az esetleges feddést, korholást, büntetést, kudarcot anélkül, hogy szorongásai miatt kilépne a kapcsolatból. Helytelen az a gyakorlat, amikor csak akkor beszélünk a gyerekekkel, amikor problémák adódnak. Ilyen esetben a kommunikációs helyzetekhez teljes egészéhez negatív élmény kapcsolódik, a tanuló szembefordul a pedagógussal, az iskolai helyzetekkel, hogy a számára elviselhetetlen feszültséget feloldja (disszonancia redukció).

A kudarc elviselésére föl kell készíteni a tanulót. Hosszú távon akkor képes elviselni a tanuló a kudarcot, ha kellő sikerélményhez jut. Ennek érdekében nemcsak az elmaradt, sérült területek fejlesztése a cél, hanem a tanuló pozitív, relatívan sikeresnek nevezhető képességeinek a fejlesztése is fontos feladat. Ilyen értelemben beszélhetünk tanulóink esetében a képességek kibontakoztatásáról, esetleg tehetséggondozásról. A cél tehát az, hogy ezen az úton juttassuk tanulóinkat sikerélményhez. A (relatívan) kiemelkedő tevékenység lehet a sportolás, rajzolás, zene, ének területén, de lehet a viselkedés szintjén is: pontosság,

megbízhatóság, segítőkészség, szorgalom, stb. A tanulóknak fel kell ébreszteni az **önbizalmat**. A saját egyedi jó tulajdonságokból kiindulva ki kell építeni, megerősíteni a tanulóinkban a **pozitív önképet**. Azáltal, hogy segítünk kiépíteni, megerősíteni tanulóinkban a pozitív önképet, egyben fontossá is válunk számunkra. Amilyen mértékben emelkedik fontosságunk a tanuló szemében, olyan mértékben nyílik meg a lehetőségünk a tanuló befolyásolására.

1.5 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola, mint az intézményes szocializáció kiemelkedő fontosságú színtere, fontos szerepet játszik a felnövekvő generációk életmódjának és ezen belül egészségmagatartásának formálásában. Az egészség a fizikai, mentális és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegségek hiánya. Az egészséget tehát, mint a mindennapi élet erőforrását, nem pedig mint életcélként kell értelmezni. Az egészségfejlesztés távlati célja: a felnövekvő generáció jobb életminőségének elérése. Kiemelt feladatunk ezen a területen, hogy megtanítsuk neveltjeinket arra, hogy mit tegyenek, tehetnek a jobb életminőség elérése érdekében. (pozitív attitűdök és pozitív életszemlélet alakítása, konfliktuskezelési technikák elsajátíttatása, egészségmegőrzési és betegség megelőzési ismeretek közvetítése) Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanuló cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az **iskolai környezet** is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

A sajátos nevelési igényű tanuló számára, de az ép gondolkodású gyermek számára sem elég ezeknek a gondolatoknak a felismerése és elfogadása. Az egészségmegőrzés konkrét cselekvések sorozatát jelenti. Ezeket el kell **mondani**, meg kell **mutatni**, meg kell **tanítani**, és be kell **gyakorolni**. Ki kell alakítani a megfelelő szokásokat.

Alapvető egészségmegőrző szokások a **tisztálkodási szokások**. A tisztasági szokások gyakorlásának kiváló terepe az iskola. Tanulóink egy része úgy kerül az iskolába, hogy nem ismeri a vécét, így használni sem tudja helyesen mindaddig, amíg meg nem tanítjuk. A kézmosás, mosakodás, fogmosás mind jól gyakoroltatható, cselekvési sorba beépíthető. Bizonyos esetekben tanulóink részére diszkrét módon biztosíthatjuk a zuhanyozás, hajmosás lehetőségét, ha erre a családi körülmények között nincs lehetősége.

A tisztaság igényének feltámasztása összefügg a szokások kialakításával. Ismereti szinten a tisztasági szokások elhagyásának következményeire kell felhívni a figyelmet, valamint a tisztálkodáshoz szükséges szerek ismeretét kell biztosítani.

Megfigyelhető, hogy a sajátos nevelési igényű tanuló öltözködését jobban befolyásolják a szokásai, mint a racionális gondolkodás. A nyár elmúltával nehéz a tanulókkal lecseréltetni a megszokott és megkedvelt nyári ruhadarabokat. A tél elmúltával viszont a meleg holmik fölcserélése okoz nehézséget. A megfigyelés egyrészt igazolja a szokások fontosságának szerepét, másrészt felhívja a figyelmet arra, hogy az iskolának milyen fontos szerepe lehet a helyes öltözködési szokások kialakításában.

Öltözködésünkkel a természeti környezet szervezetünk számára szélsőséges hatásait enyhítjük. A hidegben legyengült szervezet ellenállása csökken a kórokozók szemben, de az intenzív napsütés káros hatásai is ismertek. Az évszakoknak, **időjárásnak megfelelő öltözködés** kialakítása mindennapi feladat, s ez a pedagógiai tevékenység az osztályfőnöki és a gyógypedagógiai asszisztensek szerepén túl minden pedagógus feladata.

A fizikai erőnlét fokozása, illetve fenntartása az iskolákban külön tantárgy feladata. Az ember fizikai erőnléte nem csak az egészségmegőrzést szolgálja, hanem befolyásolja az ember

munkavégzésének lehetőségét. A sajátos nevelési igényű tanulók munkába állásának előfeltétele a **jó fizikai állapot**, hiszen kizárólag csak fizikai munkavégzésre képesek.

A fizikai erőnlét nagymértékben befolyásolja az ember **közérzetét, pszichés funkcióit**. Míg a testnevelés a fizikai erőnlét megalapozását segíti, a gyógytestnevelés, mint iskolai szolgáltatás a sérült, vagy fejletlen mozgásszervi állapot javítását, korrekcióját, fejlesztését szolgálja. A konkrét, tényleges fizikai állapot fejlesztése mellett, szükséges kialakítani mindazokat az **attitűdöket** a tanulóknak, amelyek azt eredményezik, hogy tanulóinkban feltámadjon az igény fizikai állapotuk javítására és fenntartására. Az iskolai pedagógiai tevékenység célja, hogy a tanulók az életük során, az életmódjukból eredően képesek legyenek öntevékenyen fejleszteni és fenntartani fizikai állapotukat. Az attitűdök, kialakítása feltételezi azt az általános pedagógiai törekvést, hogy minden tantárgy keretében megjelenjen a fizikai állapot fontosságának a kérdése. A fizikai erőnlét fontosságát nem csak deklarálni kell, de **hivatkozni, utalni** lehet rá matematika órától kezdve a történelem óráig.

Az egészségi állapot szoros összefüggésben áll **a táplálkozással**. A kalóriában dús, zsíros ételek fogyasztása fölösleges súlygyarapodással jár. A többletsúly feleslegesen megterheli a szervezetet, ennek következtében növeli bizonyos betegségekre való hajlamosságot. A kövérség sok esetben előnytelen megjelenést eredményez, kedvezőtlenül befolyásolja az ember közérzetét, hangulatát, pszichés állapotát.

Az egyoldalú táplálkozás során szervezetünk nem kapja meg a természetes fejlődéséhez, zavartalan működéséhez szükséges anyagokat. Ezáltal a szervezet ellenálló és teherbíró képessége csökken. Tanulóinknak az iskolai képzés során el kell sajátítaniuk a változatos, mértékletes, egészséges táplálkozáshoz szükséges alapvető ismereteket, és a táplálkozási szokásokat. Az ételkészítéshez, főzéshez, bevásárláshoz szükséges alapvető ismereteket, és elemi szinten a táplálék összeállításának helyes gyakorlatát.

Az **érzékszervek tudatos megóvásának**, a baleset-megelőzésnek is ebben a témakörben van a helye. A **baleset-megelőzés** minden iskolai foglalkozás szerves része. A felelősség ugyan megoszlik, de ez által nem csökken. Az esetleges baleset szenvedő alanya a tanuló, de a baleset a pedagóguson /iskolán/ is számon kérhető. Az élet számtalan veszélyforrást jelent. A veszéllyel együtt kell és lehet élni. A veszélyek elkerülésének egyik módja a szabályok betartása. Vonatkozik ez a közlekedési szabályokra, de az iskola használatának-, az együttélésnek a szabályaira is. A **pedagógus feladata a szabályok megtanítása, gyakorlása alkalmazása, betartásának ellenőrzése, ha szükséges megkövetelése**. Az iskolai veszélyforrások csökkentése, esetenként a megszüntetése az iskola fenntartójának és az iskola vezetésének a feladata. Az iskola használata során keletkezett veszélyforrások feltárása minden iskolai dolgozó kötelessége és minden tanuló érdeke. A veszélyforrások feltárásában a tanulók segítségére számítani kell. / Az iskolai balesetvédelemmel az iskola házirendje, az SZMSZ külön foglalkozik/

Az egészségvédelem hivatalos és hivatásos szervezete az egészségügy, az orvosi ellátás. **Az orvosi ellátás** kettős feladatot vállal: a **prevenziót** és a már megromlott egészség helyreállítását, a **gyógyítást**. A tanulóknak az iskolai oktatás keretein belül kell megismerkedniük az orvosi ellátás rendszerével, az orvosi segítségnyújtás szerepével, lehetőségeivel, az időbeni orvosi segítségnyújtás fontosságával. Az iskola szervezeten, egyrészt tantárgyi keretben, másrészt tantárgyi kereten kívül, az iskolai élet minden területén biztosítja és gyakorolja az egészségvédelmi ismereteket, másrészt iskolaorvosi, védőnői prevenciók - diagnosztikai- és gyógyító szolgáltatást biztosít külön megállapodás és terv szerint.

Az egészségnevelés során iskolai feladat a **mindennapi testedzés** biztosítása.

A tanulók fizikai állapota viszonylag jól, egzakt módon, méréssel meghatározható. Bevált és alkalmazott módszer a Hungarofit mérési rendszer. A mérési eredmények numerikusan értékelhetőek. A fejlődés eredményei saját- és más tanulók, valamint az átlagos fejlődésmenethez viszonyítva értékelhetőek és tanulmányozhatóak. Kevésbé egzakt eredményt ad, de jól értékelhető a tanulók sporteredményeinek vizsgálata. Fontos feladat az iskolánk tanulói számára rendezett versenyeken való részvétel. Ezekon a versenyeken nem csak a győzelmeknek van nevelési értéke, hanem a verseny során tapasztalt és tanúsított viselkedésnek is. A tanulók életmódjának alakításában, a sikerélménynek van pozitív hatása és nevelő ereje.

Az egészség megóvása-, a fizikai teljesítőképesség – fenntartása-, a balesetek elkerülésének képessége mellett el kell sajátítaniuk tanulóinknak, hogyan kell segíteniük bajbajutott társaikon, embertársaikon. El kell sajátítaniuk az **elsősegély nyújtás** alapvető szabályait, gyakorlatát. Gondot kell fordítanunk arra, hogy a tanulók felismerjék azokat a helyzeteket, ahol segítségre van szükség. Tudjanak segítséget kérni személyesen, vagy telefonon. A legegyszerűbb segítségnyújtási lehetőségeket meg kell ismertetni tanulóinkkal, be kell gyakoroltatni velük azokat. A **helyzetfelismerés és segítségkérés majd a segítő személlyel való együttműködés** a fogyatékos tanulók esetében nagyobb hangsúlyt kap mint az önálló segítségnyújtás.

Tanulóink befolyásolhatósága következtében fokozottan veszélyeztetettek az **élvezeti szerek** fogyasztása miatt. A kritikai érzék fejletlensége, az átlagosnál gyengébb önkontroll miatt elsősorban a dohányzás és az alkoholfogyasztás jelent számukra veszélyt. A drogok a viszonylag magas ár következtében általában nem elérhető számukra, ezért ebben a témakörben elsősorban az oldószeres, belélegzése kerülhet számításba. Irreális elképzelés lenne azt gondolni, hogy tiltással megoldható ez a kérdés. Az élvezeti szerek fogyasztása illetve a függőség kialakulásának gyakorlata hasonló problémát jelent a fogyatékosok körében, mint az átlagos képességű tanulók esetében. Meg kell ismertetni tanulóinkkal az élvezeti szerek veszélyeit, a rászakás következményeit, a függőségi állapot kialakulásának lehetőségét, mechanizmusát, a kialakult függőségi állapotból való menekülés útjait. A **mértékletes fogyasztás**, mint alternatíva az alkoholfogyasztás és a dohányzás esetében sok esetben reálisabb cél mint az absztinencia.

A **szexuális nevelés** iskolai feladat. A szexuális neveléshez az út az **ismeretszerzésen** keresztül vezet. Biológiai tanulmányok, társadalmi ismertek, osztályfőnöki órák, egyéni beszélgetések az osztályfőnökkel, az iskolai gyermekvédelmi felelőssel, a fejlesztő órák fejlesztő pedagógusával lehetővé teszik, hogy tanulóink megfelelő szexuális nevelésben részesüljenek. A felsorolt munkaterületen dolgozó kollégáknak **egyéni programmal** kell rendelkezniük, hogy célzott beszélgetések során, vagy a tanulók kezdeményezésére megnyugtató, szakszerű válaszokat tudjanak adni a tanulók szexuális nevelésével kapcsolatban. A tevékenységhez fel kell használni a fellelhető oktató, felvilágosító anyagokat, kiadványokat, szakkönyveket, oktató filmeket. A szexuális nevelést össze kell kapcsolni a **családi neveléssel**, a **gyermekneveléssel**, a **házasság** témakörével. A felelősség felvetésével, az egészségügyi, társadalmi veszélyekre fel kell hívni a figyelmet. Foglalkozni kell a prostitúció kérdésével, a prostitúcióhoz kapcsolódó bűnözéssel. A szexuális felvilágosító tevékenység, /nevelés/ egyformán fontos a fiúk és a lányok esetében is.

Az egészségnevelés **ismeretekből** induljon ki, **tevékenységeken** keresztül alakuljanak ki a tanulók viselkedésében, életvezetésében a **szokások**. Az iskolának kell megteremtenie az egészségnevelés feltételeit, körülményeit. Az éves pedagógiai munkaterv elkészítése során éves nevelési program készítése szükséges ebben a témakörben.

1.5.1 Az egészségfejlesztés iskola feladatai

Az egészségfejlesztési célok:

- alakuljon ki a tanulóknál az egészséges életmód igénye,
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat, módszereket,
- lássák meg az egészség és a környezet összefüggéseit,
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat,
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére, mérséklésére.

Az egészségfejlesztési célok megvalósításának érdekében ki kell aknázni a tantárgyak-adta nevelési lehetőségeket, az iskolán belüli és kívüli nevelési szinteket, kapcsolatokat.

Az egészséges életmód, étel- és életstílus, magatartás szempontjából lényeges területeknek az intézmény pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülnie.

Az egészségfejlesztés történhet:

- tanítási órán tantárgyi ismeretek közvetítésének keretében és osztályfőnöki órán
- délutáni szabadidős tevékenység keretében (sportprogram, vetélkedő, filmvetítés, hulladékgyűjtés stb.)
- a napi rendszeres ellátási feladatok közben (étkeztetés)
- az intézmény egészségét átfogó, előre tervezett program (egészségképesség) keretében
- kirándulások, tanulmányi séták alkalmával
- konyhakert művelésével, a megtermelt zöldség- és gyümölcsfélék tankonyhában történő feldolgozásával
- a mindennapi testedzés keretében

Feladataink:

Teremtünk lehetőséget az egészséges állapot pozitív élményként történő megélésére életkortól, társadalmi helyzettől függetlenül.

Világítsuk meg a környezet és az egészség egymástól elválaszthatatlan, összefüggő rendszerét. Tegyük közzé a környezeti ártalmak és az egészségkárosodás közötti összefüggéseket. Legyen tudományosan megalapozott, tisztességes tájékoztatás az ember egészségi állapotát meghatározó tényezőkről (a talaj, levegő, víz szennyezettségéről, sugárzási terhelésekről, környezetünk, élelmiszereink vegyi terheléséről, konzerváló-, és adalékanyagairól), a megtehető állampolgári lépésekről, egészségkárosodás esetén pedig a gyógyítás, kezelés, jogorvoslat lehetséges módjairól.

Az egészségkultúra fejlesztésével alakítsuk ki az igényt a természetes életmód, a környezetkímélő gazdálkodás, a fenntartható fejlődés iránt.

Világítsuk meg az elsődleges megelőzés jelentőségét és semmi mással nem helyettesíthető szerepét a mozgásszervi rendellenességektől kezdődően, a szív és érrendszeri megbetegedéseken keresztül, a szenvedélybetegségek megelőzéséig.

Módot kell találni arra, hogy gyermekkortól kezdve mindenki képes legyen tájékozódni az eltérő intenzitású, heterogén értékrendszerű hatások között, és képes legyen megkérdőjelezni az egészségre ártalmas szerekkel vagy magatartással (pl. túlsúly, alkoholfogyasztás, legális és illegális drogfogyasztás) kapcsolatos társadalmi toleranciát.

Segítsük a tanulók tájékozódását a médiatermékek, reklámok világában, hiszen döntéseinknél, választásainknál érdemes az egészséget orientáló értéknek figyelembe venni.

Meg kell fogalmazni, hogy mindenkinek alapvető emberi joga, hogy egészséges legyen, az életkor előrehaladtával pedig saját felelőssége is.

Törekedjünk az egyéni, iskolai és intézményi egészségfejlesztési tevékenységek összehangolására (pl. mit lehet például tenni, ha nem megfelelő az ivóvíz minősége, vagy ha egy gyermeket otthon rendszeresen bántalmaznak).

Feldolgozásra kerülő témáink:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- a mozgás fontossága
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolat, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulási technikák ismerete
- az idővel való gazdálkodás jelentősége
- a szenvedélybetegség elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- az egészséges környezet jelentősége

1.5.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az *elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása* tanírási órákon belül (osztályfőnöki, életvitel és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg...

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

Az iskolai elsősegély ismereti oktatás célja, hogy a tanulók a baj jellegének, a bajbajutott tüneteinek felismerésével, a pontos segélyhívással életkoruknak és tudásuknak megfelelően képesek legyenek segíteni embertársaikon. Alsó tagozaton a tanulók ismerjék meg a veszélyhelyzetek, balesetek, sérülések elkerülésének módjait, illetve elemi elsősegélynyújtási ismereteket szerezzenek a leggyakoribb balesetek ellátására vonatkozóan. Cél, hogy a 10. osztály végére képesek legyenek a tanulók a laikusok által elsajátítható elsősegélynyújtásra és újraélesztésre és minden osztályfokon tudják, hogy mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Fontos, hogy az intézmény megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények (pl. sportversenyek) alkalmával is tudnak használni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó ismeretek,
- valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele a felsőbb évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó egészséghet szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

1.6 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola, mint általában a totális szervezetek, nem szimpátia alapján szerveződik.

A tanulók életkor-, tudásszint alapján, a felnőttek irányításával kerülnek egy osztályba, egy csoportba. E csoport tagjainak a hatalmat gyakorlók akarata szerint, vagy a tanulók belátása alapján együtt kell működniük.

Az együttműködés feltétele a közös normarendszer, valamint a kialakításra kerülő szokások.

Mint minden csoportban, az osztályokban is az együttélés során kialakul a csoportdinamikának nevezett jelenség. Spontán módon, a tanulók értékrendje alapján kialakul a csoporttagok közötti kapcsolatok rendszere. Kiválasztódnak a közkedvelt személyek, a sztárok, az elkülönülők pedig a csoport periferiájára szorulnak.

A pedagógus feladata, elérni azt, hogy a sztárok a követendő értékrend szerint mutassanak mintát a csoport tagjainak, míg a perifériára szorulóknak csoporthelyzete javuljon.

A csoportfejlesztés nem választható külön a személyiség fejlesztésétől (és viszont ld. ott).

A csoportfejlesztő tevékenységnek – többek között - az alábbi készségek, képességek fejlesztését kell jelentenie:

- **együttműködő készség,**
- **tolerancia, szolidaritás,**
- **kudarctűrő képesség,**
- **kritikai, önkritikai érzék fejlesztése,**
- **segítő beállítódás.**

A csoportfejlesztés célja, hogy minden tanuló érezze magát jól iskolai csoportjában. A csoport nyújtson biztonságot, elfogadást, sikert tagjai számára. A fejlett csoportban nagy a csoportkohézió. Az erős kohéziójú csoportot nevezhetjük közösségnek.

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő-oktató munka egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a

tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül, melyhez elengedhetetlen a szülői közösség aktív részvétele.

Mindez az iskola szereplőinek – a tanulóknak, a pedagógusoknak, a szülőknek – hatékony együttműködéséhez kötött, s egyes intézményi pedagógiai feladatok megvalósítása révén érhető el.

Az intézmény feladata:

- az osztályközösségek, a diákképviselői fórumok és az iskolagyűlés működésének pedagógiai tartalmú tevékenységét elősegíteni és koordinálni;
- az osztályfőnöki órák tartalmi kereteit adó tematikus célok meghatározása;
- az éves munkatervben ütemezettek szerint a közösségfejlesztés tanórai, és tanórán kívüli programjainak meghatározása.

A pedagógusok, annak érdekében, hogy:

- képesek legyenek kollégáikkal, a szülőkkel, de főleg a tanulókkal a mindennapos kapcsolattartásra, vegyék észre gondjaikat, hallgassák meg véleményüket, javaslataikat;
- rendelkezzenek alkalmazható és ténylegesen is alkalmazott kommunikációs-, döntési-, szervezési- és elemzőkészséggel

az intézmény feladata:

- kialakítani a kapcsolattartás kommunikációs csatornáit és azok hatékony működtetésének feltételeiről gondoskodni;
- a szakmai munkaközösségeken keresztül a nevelési-szakmai együttműködés lehetőségeit megteremteni az iskolavezetés bevonásával és aktív részvételével;
- a diákképviselő és az osztályközösségek pedagógusokkal való konzultációjának tereit megteremteni;
- a pedagógusok és a tanulók valamint a szülők között a nevelési tartalmak alakítása vonatkozásában a folyamatos érintkezés lehetőségeit megteremteni (szülői fórumok, szülői értekezletek);

A szülők (gondviselők) annak érdekében, hogy:

- mindenkor bizalommal fordulhassanak véleményeikkel, javaslataikkal vagy problémáikkal a pedagógusokhoz;
- kapjanak támogatást az iskolától problémáik megoldásához;
- együttműködhessenek a pedagógusokkal gyermeke nevelésében

az intézmény feladata:

- a partnerközpontú hálózat kiépítése a szülőkkel, az érintettek neveléssel kapcsolatos kérdések megvitatásának folyamatába való minél szélesebb körű bevonásával;
- igazgatói tájékoztatás a szülői összejövetelek alkalmával;
- a szülőkkel való találkozás alkalmával a családi nevelés és a gyermek pozitívumait erősíteni, őszinte légkört kialakítani, hogy a szülő elmondhassa a véleményét;
- a szülők bevonása az intézmény különféle programjaiba.

Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

- A tanulók életkori sajátosságainak, fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a gyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

- Az önkormányzás képességének kialakítása.

A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

- Az iskolai közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

1.7 A pedagógusok helyi intézményi feladatai a nevelés-oktatás folyamatában

Az intézményben dolgozó pedagógusok felelősséggel és önállóan, a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzik szakmai munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az iskolai tantárgyfelosztáson meghatározott munkarend alapján.

A pedagógus:

- napi rendszerességgel megbeszéli és kialakítja a legfontosabb napi feladatokat a tanulócsoportjában, osztályában tanító nevelőkkel, és szükség esetén egyeztet velük;
- tanóráira és tanórán kívüli foglalkozásaira rendszeresen felkészül, nagy gondot fordít a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztő foglalkoztatásra, a módszertani innovációra, a rendelkezésre álló idő optimális kihasználására;
- tanórai munkáját a gyermekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi;
- a lemaradó tanulók számára felzárkóztató (korrepetáló) foglalkozásokat szervez, egyéni segítségnyújtással biztosítja továbbhaladásukat;

- gondot fordít a tehetséges tanulók megfelelő foglalkoztatására, amit a tanórai differenciáláson kívül egyéni tehetséggondozó foglalkozás illetve tanulmányi versenyekre való felkészítés formájában is megtehet;
- a gyermekek tanulmányi fejlődését egyéni foglalkoztatással, sokoldalú szemléltetéssel szolgálja, s maga gondoskodik az általa használt szemléltető és technikai eszközök helyes tárolásáról, épségének megőrzéséről;
- rendszeresen ellenőrzi és értékeli a gyermekek tanulmányi munkáját annak figyelembe vételével, hogy az értékelés az életkori sajátosságoknak megfelelő, motiváló hatású legyen;
- az értékelésben törekszik az írásbeli és szóbeli formák egyensúlyának megtartására gondot fordít arra, hogy az írásbeli és szóbeli számonkérés egyensúlyban legyen;
- a kötelező írásbeli feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal együtt értékeli;
- az írásbeli számonkérések anyagait a következő tanóra, de legkésőbb 10 munkanapon belül köteles kijavítani;
- a tanulók személyiségfejlesztését a tanítás-tanulás folyamatában tervszerűen végzi, s ennek keretében feladata a gyermekek minél alaposabb megismerése, amit a tanulók állandó, tudatos megfigyelésével, változatos közös tevékenységek szervezésével, szükség szerinti családlátogatások és különböző vizsgálatok segítségével érhet el;
- fokozatosan szoktatja tanulóit az iskolai élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az iskola házirendjét;
- biztosítja tanulói számára, hogy nyugodt légkörben, türelmes, elfogadó környezetben fejlődjenek;
- feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a gyermekek spontán érdeklődésének fenntartása, fejlesztése;
- tanórán kívüli szabadidős foglalkozásokat szervez a tanulók életkorának, igényeinek megfelelően;
- különös figyelmet fordít a mindennapos testmozgás megvalósítására a tanórai és a szabadidős foglalkozások megtartása során;
- a tanítási órákon és tanórákon kívüli foglalkozásokon különös gondot fordít a tanulók együttműködési készségeinek, önállóságának és öntevékenységének kialakítására;
- a közös iskolai tevékenység minden mozzanatában gyakoroltatja a kulturált emberi viselkedés szabályait;
- a félévi és az év végi zárás előtti utolsó témazáró, illetve iskolai dolgozatot legkésőbb egy héttel a jegyek lezárása előtt megírattja;
- a kötelező házi feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal javíttatja, és velük együtt értékeli;
- megismeri az általa foglalkoztatott tanulókról szóló szakvéleményeket és szakértői véleményeket, annak megfelelően jár el a gyermekek tanításkor és osztályzásakor;
- az iskolavezetés jóváhagyásával, a tantárgyfelosztás alapján a lassúbb tempóban haladó gyerekek számára felzárkóztató foglalkozásokat szervezhet lehetőséget biztosítva a javításra;
- foglalkozásain optimálisan felhasználja a rendelkezésére álló szemléltető eszközöket;
- szükség szerint pedagógiai véleményt mond, ír tanítványairól,
- állandó jelleggel gyarapítja szakmai és pedagógiai tudását, a szaktárgya körébe tartozó új tudományos eredmények megismerésére törekszik és a módszertani fejlesztések körében való tájékozódik

Az osztályfőnöki munka nevelési tartalmai

Az osztályfőnök céltudatosan irányítja az osztályban folyó nevelő-oktató munkát, összehangolja az iskolai és iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket.

A tanulókkal közösen tervezi, elemzi, és alakítja az osztály életét, biztosítja annak bekapcsolódását az iskola egészének nevelési rendszerébe. A tanulók közvetlen megismerése és az osztályközösség arculatának formálása kiváló lehetőségeket kínálnak az iskolai és iskolán kívüli programok: szakkörök, klubdelutánok, sportfoglalkozások, rendezvények, diákgyűlések, kirándulások, színház-, és múzeumlátogatások stb.

Az osztályfőnöki munka eredményessége érdekében a pedagógus kapcsolatot tart tanítványai szüleivel, erősíti a családból származó pozitív nevelési hatásokat, megismeri a család viszonyulását az iskolához, a gyermekhez. Az osztályfőnöki munka kritikus pontja a torz családi nevelési minták és szokások ellensúlyozása, a negatív társadalmi hatások kivédése.

Az osztályfőnök nevelő munkájának szerves része a közvetlen nevelőmunka, a pályaválasztást segítő munka és neveltjei érzelmi és egészségi állapotának figyelemmel kísérése.

Az osztályfőnöki órákon törekedni kell olyan légkör kialakítására, amely feloldja a tanulóban lévő gátlásokat, segíti a tanulókat abban, hogy őszintén nyilatkozzanak meg a "kényes" témákban is. A feloldódáshoz más környezet kell, mint a hagyományosan merev tantermi berendezés, az egymás hátát látó gyerekekkel. Nem szükséges minden órát az osztályteremben, a megszokott környezetben tartani. Lehet színhely: könyvtár, múzeum, művelődési ház, vagy éppen a természet.

Az osztályfőnök közvetlen pedagógiai tevékenységének jellemzői

- Az 5-10. évfolyamon kötelező osztályfőnöki órák nevelési témái lehetnek: kötöttek, szabadon választhatók és aktuális eseményekhez kapcsolódóak.
- Az osztályfőnöki óra egyszerre szolgálja az általános műveltség gyarapítását, a világszemlélet és az erkölcsi értékrend alakulását. Fejleszti az önismeretet, felkészíti a tanulókat a kulturált társas kapcsolatok építésére és fenntartására. Hozzájárul a differenciált emberkép és identitástudat alakulásához.
- A tanulókat tudományosan megalapozott ismeretekhez juttatja a természeti- és társadalmi környezetről, az emberről, és megismerteti őket a magatartási szabályokkal és etikai normákkal.
- Szükség van azonban arra, hogy a javasolt osztályfőnöki program koncentrikusan bővülő ismeretrendszere már 5. osztálytól járuljon hozzá a fiatalok önismeretének, önfejlesztő stratégiájának és erkölcsiségének alakításához (egészséges életmód, konstruktív életvezetés, magatartás kultúra, erkölcsismeret, vallásismeret).
- Az életkornak és kognitív képességeknek megfelelő ember-, és társadalomismeretek nyújtásával segítse elő a tanuló szocializációs folyamatát, természeti és társadalmi környezetébe való beilleszkedését.
- Segítse a tanulót kapcsolat-, és viszonyrendszereinek felismerésében, nevelje értékes és hasznos kapcsolatok kialakítására és ápolására.
- Fejlessze a tanuló szociális érzékenységét, toleranciáját, valamint empátikus képességét az életkornak megfelelő társadalmi problémák iránt.

1.8 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.8.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetség sokarcú, s ez a tény új kihívásokat jelent a tehetséggondozásban.

Sarka Ferenc meghatározása: „a tehetség egy-egy speciális tevékenység elvégzéséhez szükséges képességek halmozódása és az átlagosnál minőségileg magasabb foka. A kreativitás és a feladat iránti elkötelezettség együttes megnyilvánulása.”

A tehetség érvényesítéséhez szükségesnek tartja: az adottságot (mint velünk született potenciális lehetőséget, a képességet (mint a személyiségnek azon pszichikus tulajdonságát, mely alkalmassá teszi az egyént bizonyos tevékenység elvégzésére), az intelligenciát (amely értelmességet jelent.)

A közvélemény megkérdőjelezi ez utóbbi kritérium miatt az értelmileg sérült gyerekek tehetségességét.

Czeizel Endre szerint az intelligencia is adottság, amelynek segítségével ismereteket tudunk szervezni, ezeket a képesek vagyunk hosszabb ideig tárolni és szükség esetén célszerűbben felhasználni. Ezeknek a kritériumoknak a gyógypedagógia körébe tartozó tanítványaink is megfelelnek, mert tehetség kell a tanulási akadályok magas szintű leküzdéséhez is. Tehetségesnek tartjuk azt a gyermeket, aki biológiai sérültsége ellenére minőségileg magas szinten tud megfelelni környezetének új meg új kihívásainak. Tehetség kell egy érzékszervi sérüléssel küzdő gyermeknek ahhoz, hogy a társadalmi kommunikációban teljes jogú partnerként szerepeljen.

A látássérültek és mozgássérültek között kiemelkedő zenei, matematikai, nyelvi készségű tehetségek, paraolimpikonok vannak.

A hallássérültek között találunk tehetségességüket tükröző képzőművészeti tevékenységeket és sport eredményeket.

Az autisták részképességei között előfordulnak tehetségességet bizonyító teljesítmények: a zenében, a technikai alkotások létrehozásában stb.

Tehát mi is úgy gondoljuk, hogy az intelligenciánál jellemzőbb a tehetségre az intuíció, a spontaneitás, a dolgokkal és emberi tevékenységekkel alkotásokkal kapcsolatos magatartás.

Értelmileg akadályozott tanulók

Tehetség kell ahhoz, hogy az értelmileg akadályozott fejlődésű gyermek a szociális ismereteit magas szinten alkalmazza a napi életvezetésében. Az értelmi akadályozottság állapot meghatározásai közé tartozik, hogy „ismert szociális térben irányítással dolgozik”. A tehetséges értelmileg akadályozott gyermekek olyan képességekkel válnak ki társaik közül, hogy ők új, számukra ismeretlen környezetben is képesek önálló feladatvégzésre.

Tanulási nehézségekkel küzdő tehetséges gyerekek

Ezeknél a gyermekeknél a képességek és a teljesítmény között nagy eltérés tapasztalható. Gyakori, hogy a képességhiányok elfedik a tehetséget és a gyermek átlagos vagy átlag alatti szintűnek mutatkozik

Tapasztalat, hogy a kiemelkedő képességű tanulási problémás gyerekek nagy érdeklődést mutatnak a kreatív tevékenységek iránt.

A tanulási gondokkal, magatartási zavarokkal küzdő tehetségesek felismerésében akkor lesz előrelépés, ha az emberek elfogadják a tehetség sokféleségét.

A tehetségek egy része alulteljesítővé válik, mert alul ellátott tehetség, ha nem kapja meg a fejlődéséhez szükséges feltételeket. Ez fokozottan érvényes a képességeikben hátrányos tehetségekre, akik valamely szervi kieséssel rendelkeznek. A fogyatékkal élők számára sorsdöntő lehet egy kiemelkedő tehetség felismerése és gondozása.

A tehetséges és különleges adottságokkal rendelkező tanulókat adottságaiknak megfelelő oktatásban kell részesíteni.

A tehetségekkel való foglalkozás egyéb formái:

- szabadidős foglalkozások rendszere
- iskolán kívüli programok: könyvtárakban, múzeumokban, zenekaroknál, képző és iparművészeknél
- lehetőség szerint külön foglalkozások szervezése (pl. vendégművészek, betanító tanár, mentorok)

A tehetség kibontakoztatását serkenti:

- a megfelelő légkör megteremtése,
- a motiváció, a pedagógus ösztönző attitűdje,
- a bizalom,
- a megfelelő szervezeti strukturáltság,
- a játékoság.

Tehetséggondozás módjai az iskolánkban

- differenciált tanulásszervezés
- egyénre szabott bánásmód
- lehetőségek keresése és adása a tehetség kibontakoztatásának érdekében
- szakkörök tartása: kézműves, sport-kondi, játékos torna, zenés torna, sakk, atlétika, csapatjátékok, énekkar, tanulmányi versenyekre felkészítés
- versenyek (sport, kulturális, rajz, tanulmányi, vers és prózamondó, szépíró)

1.8.2 Felzárkózást segítő pedagógiai tevékenységek lehetséges formái

A felzárkóztatás célja, funkciója:

A sajátos nevelési igényhez alkalmazkodva olyan, részben korrekatív, vagy kompenzatív jellegű fejlesztés, amely az akadályozott gyermek, tanuló fogyatékoságával összefüggésében funkciókat, képességeket fejleszt, sérülésük esetén visszaállításukat célozza.

A fejlesztés célja: a személyiség biztonságérzetének megteremtésével annyi, és olyan jellegű tevékenység biztosítása, amennyi a gyermek adott fejlettségi fokán szükséges ahhoz, hogy valamely ismeret, képesség biztos készségé váljon nála. Saját lehetőségeinek megfelelő, optimális szintre hozása.

A sérült személyiség fejlesztése egységes, komplex folyamatként értelmezhető, melyben az ismeretek nyújtása, a különböző képességek fejlesztése, a jártasságok és készségek kialakítása közben, azokkal kölcsönhatásban, együtt történik a sérült funkciók és funkcionális rendszerek korrigálása, a ki sem alakultak kiépítése, a másodlagos sérülések megelőzése, az egész személyiség egyensúlyba hozása, fejlesztése.

Az egyéni fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján egyéni haladási ütem biztosításával, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszerek, technikák alkalmazásával megvalósuló fejlesztés.

A felzárkóztatás területei:

- motoros és orientációs képességek
- kognitív képességek
- diszlexia prevenció
- a beszéd alaki- és tartalmi részének fejlesztése
- grafomotoros képességek fejlesztése
- készség- és képességfejlesztés
- harmonikus személyiség alakítása
- az önfegyelem fejlesztése
- a tudatos magatartás kialakítása
- a céltudatos feladat és munkavégzés
- az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása
- a lényeges ismeretek kiemelésére való képesség fejlesztése
- az információhordozók használatának megismerése

Feladatok:

- tudatos tanulásszervezés
- egyénre szabott tanulási módszerek kimunkálása
- beilleszkedési nehézségek csökkentése
- tevékenységekbe ágyazott tanulás módszerének alkalmazása
- közös tevékenységek színvonalának emelése
- gyakorló órák számának növelése
- tanórán kívüli művelődési, kulturális tevékenység bővítése
- magyar és egyetemes kultúra értékeinek megismerése
- kifejezőképesség javítása
- igényes beszédkultúra fejlesztése
- következetes számonkérés
- pályára irányítás, pályaválasztás, beiskolázás segítése
- továbbtanulási esélyek növelése
- munkaerő piaci esélyek növelése

Módszerek:

- alapozó terápia
- Meixner-féle diszlexia prevenció
- diszlexia-, diszgráfia-, diszkalkulia reedukáció
- logopédiai terápia
- kutyaterápia
- komplex gyógypedagógiai fejlesztés egyénileg és kiscsoportban

A felzárkóztatás szinterei és formái:

a) tanórán:

- differenciálás és különböző individuális nevelési, módszertani eljárások, technikák alkalmazása
- a tanítási-tanulási folyamat tanulókhöz történő igazítása
- a tanulók csoportokba sorolása tudásszint szerint

- a feladatok differenciálása, mennyiség, mélység, minőség, forma, megoldási stratégia, elvárt megoldási szint szerint
 - a tanuláshoz szükséges készségek, kompetenciák fejlesztése, alkalmazkodó képesség javítása
 - tanuló párok kialakítása
 - kooperatív tanulás
 - egyéni házi feladat adása
 - önálló kutatómunka
- b) tanórán kívül:
- rehabilitációs-rehabilitációs foglalkozás egyénileg vagy kiscsoportban
 - logopédiai foglalkozás
 - gyógytestnevelés
 - egyéni fejlesztő- és tehetséggondozó foglalkozás
 - szakköri foglalkozások
 - sportkör
 - tanuszodai foglalkozás
 - napközitthonos foglalkozások
 - korrepetálás
 - tanulmányi séták, kirándulások
 - egészségét rendezvényei
 - közös színház- és múzeumlátogatás
 - zenei- és bábelőadások szervezése
 - sportversenyeken való részvétel
 - komplex tanulmányi versenyen való részvétel
 - szépíróverseny
 - kulturális szemlén való részvétel
 - nyári táborozás
 - lovarda

1.8.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Iskolánkban a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő tanulók fogalma alatt nem a Knt. 4.§-ának (3) pontja alapján meghatározott gyermekcsoportot értjük, hanem a sajátos nevelési igényű gyermekek közül azokat, akik ilyen vagy olyan okból nem tudnak beilleszkedni a tanulóközösségbe, illetve magatartási problémájuk miatt nem tudja oktatni őket a többségi általános iskola, vagy járulékos tünetként jelentkezik a vezetőtünet mellett.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma egyre növekszik iskolánkban. Az érintett gyermekeknél a tünetek igen változatos képet mutatnak.

A beilleszkedési, magatartási nehézségék kialakulásának okai:

- kialakulhat az idegrendszer súlyos éretlensége miatt,
- kialakulhat másodlagos tünetként, mintegy ráépülve a tanulási nehézségekre. Ilyenkor a gyerekek az állandó stresszt és kudarcot okozó helyzeteket igyekeznek elkerülni.
- okozhatja a családi élet problémája,
- előidézheti a többségi társadalom számára nem elfogadott családi minták követése és a normakontroll hiánya.

A legfontosabb céljaink a beilleszkedési, magatartási nehézségek leküzdése érdekében:

- az óvodából az iskolába kerülés legyen minél egyszerűbb a gyermek, és elfogadhatóbb a szülő számára,
- a többségi általános iskolából érkező tanulók minél zökkenőmentesebben illeszkedjenek be intézményünkbe a helyi szokások, megváltozott elvárások ismertetése után
- a gyermekotthonból, családok átmeneti otthonából érkező tanulók minél hamarabb fogadják el a tanulói közösség szabályait, normarendszerét és sajátítsák el az iskolai élet szokásrendjét
- a pszichés sérülésből eredő járulékos problémákkal küzdők esetében célunk a mielőbbi szakorvosi ellátás megszervezése,
- szilárduljon meg feladat- és szabálytudatuk,
- önismeretük erősödjön, reális énképük alakuljon ki, ismerjék meg lehetőségeiket és korlátaikat,
- váljon színesebbé és gazdagabbá érzelmi életük,
- kommunikációs készségük fejlődjön,
- törekedjenek a konfliktusok elkerülésére, illetve azok mindenki számára elfogadható módon történő megoldására,
- épüljenek ki a legfontosabb konvencionális viselkedési szabályok,
- a kulturális, szociális hátrányból adódó lemaradásuk csökkenjen,
- váljanak képessé a pozitív és negatív tulajdonságok, történések megkülönböztetésére, azok helyes kezelésére
- legyenek képesek a tartós erőfeszítésre az egyre jobb munkavégzés érdekében.

A fenti célok elérése érdekében a legfontosabb feladatok a mindennapi pedagógiai munkában:

- mielőbb meg kell ismertetni a tanulókkal a Házirendet, és tudatosítani kell annak betartásának előnyeit,
- fel kell készíteni őket a legfontosabb magánéleti- és társadalmi szerepekre, a konfliktusmentes kapcsolatépítésre, a konfliktusok megfelelő megoldására,
- tudatosítani kell a legfontosabb tanulói köteleességeket és jogokat,
- törekedni kell a tanórán kívüli változatos szabadidős programok biztosítására,
- ösztönözni, motiválni kell őket a kerületi, fővárosi rendezvényekre, programokra való felkészülésre és azokon való részvételre,
- közösen kell a fontosabb szabályokat megfogalmazni és azokat számon kérni tőlük,
- kiemelkedően fontos a szülőkkel való tapintatos, szakszerű, empatikus, folyamatos együttműködés kialakítása.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek módszerei és színterei:

- mozgásterápia, a testnevelés-, gyógytorna- és a sportszakköri foglalkozások keretében a fokozott mozgásigény kielégítése, a feszültségek levezetése,
- fejlesztő órákon stressz-oldó és konfliktuskezelő technikák elsajátítása,
- empátikus készség és felelősségérzet fejlesztése valamennyi foglalkozás során,
- művészetterápia, drámapedagógiai eszközök alkalmazása, amely lehetővé teszi, hogy érzéseiket, konfliktusaikat képekben megfogalmazzák, (pl. rajz, életvitel, szakmai előkészítő tanórákon, szakköri foglalkozásokon), vagy egy felvállalt szerep segítségével kilépjenek saját személyiségükből,
- zeneterápia, ahol feszültségüket, indulataikat le tudják vezetni, ének-zene és szakköri órákon
- játék a rehabilitációs és szabadidős foglalkozásokon
- pozitív énkép kialakítása, erősítése valamennyi foglalkozás során.
- a jutalmazás, mint értékelési eszköz előtérbe helyezése, mely legyen következetes, egységes szemléletű. A kis lépés értékelése mellett az informatív, szóbeli és non-verbális megerősítések alkalmazása is legyen rendszeres
- rendszeres kapcsolattartás a szülővel
- szoros együttműködés a kollégákkal, gyermekvédelmi felelőssel, osztályfőnökkel a problémák megbeszélése, közös megoldás keresése.

Pedagógusoktól elvárható követelmények és attitűdök:

- közvetlen és összehangolt pedagógiai munka
- türelmes, empátikus viselkedési mód
- rugalmas problémamegoldó képesség
- helyes konfliktusmegoldó stratégiák alkalmazása
- innovatív tevékenység
- szakmai továbbképzéseken való részvétel (ADHD konferenciák, tanfolyamok)
- higgadság és humor
- önuralom, a pedagógus a saját tudásába vetett hite
- okok, következmények feltárására való elszántság.

Amit a pedagógusnak feltétlenül kerülnie kell:

- az előítéletet
- a stigmatizációt
- a hatalomfitogtatást
- az önteltséget és a sértődést

- a saját agressziót
- az elhanyagolást
- a negligálást.

1.8.4 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi munka célja a gyermekek mindennekfelett álló érdekében, a hátrányos helyzetből fakadó egyenlőtlenségek tompítása, melyek eredhetnek a szociális, művelődési hátrányokból, az eltérő személyiségfejlődésükből. Kiemelten fontos a veszélyeztettség időbeni feltárása, adekvát segítség nyújtása, mely a teljes tantestület egyetemleges felelőssége, feladata.

Iskolánk tanulói között a következő hátrányos helyzetet okozó tényezők fordulhatnak elő: szülők alacsony iskolai végzettsége, lakhatási problémák, munkanélküliség, hitelcsapda, családon belül előforduló tartós betegség, fogyatékoság, többgyermekesség.

Jellemző veszélyeztető tényezők az intézményben: családon belüli erőszak, szenvedélybetegségek, csavargás, kriminalizálódás.

Tanulóink körében reprezentatívan megjelennek a csonka családból érkezők, a gyermekjóléti alapellátás átmeneti gondozás (családok átmeneti otthona) szolgáltatásait igénybe vevők, továbbá otthont nyújtó ellátásban élő (nevelőszülőnél, gyermekotthonban elhelyezett) gyermekek.

Diákjaink érdekérvényesítő képessége általában elmarad a hasonló korú, ép kortárscsoportétól, ezért a felnőtté válás, az önálló életre való felkészítés, a család, az iskola, a társadalom fokozott felelőssége. Az iskola szolgáltatásait igénybe vevő gyermekek, fiatal felnőttek állapotuk, helyzetük miatt megkülönböztetett védelemre, kiemelt támogatásra szorulnak (egyéni-differenciált bánásmód, elfogadás, bizalom, szeretet, empátia,), az életkori sajátosságokhoz, egyéni képességekhez, ellátási szükséglethez igazodó nevelő-oktató munka folyamatában.

Az EGYMI gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős koordinálja, egyben kapcsolatot tart a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszeri tagokkal (Gyvt. 17. §), továbbá a helyi segítő civil szervezetekkel (egyházak, alapítványok, egyesületek).

A gyermekvédelmi munka, helyi protokollja:

1. Helyi gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése, melynek az iskola minden dolgozója tagja. A veszélyeztettség milyenségének és súlyosságának függvényében a jelzőrendszeri tagok elsősorban az illetékes osztályfőnöknek jelzik a problémát, problémákat. Az osztályfőnök egyidejűleg írásban és szóban jelzéssel él a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek, továbbá az EGYMI igazgatójának, vagy igazgató-helyettesének. A jelzést követően a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata az ok feltárása, a probléma meghatározása, az elsődleges kezelés foganatosítása, lehetőség szerint a helyzet intézményen belüli kezelése.

Az osztályfőnök felveszi a kapcsolatot a törvényes képviselővel, szülővel és a fennálló helyzetet igyekszik a saját eszközeivel megoldani. A segítő, támogató folyamatban elsősorban az érintett önkéntességére hagyatkozunk.

2. Amennyiben a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, továbbá a tantestület pedagógiai - gyógypedagógiai eszközökkel a problémát megoldani nem tudja, a felelős előkészíti és felterjeszti az észlelt veszélyeztető tényezőt a külső jelzőrendszeri tagnak (elsősorban a gyermekjóléti szolgálatnak), illetve továbbítás céljából az intézmény vezetőjének.

A gyermekek védelmét szolgáló helyi tevékenységek:

- családlátogatás
- alkalmankénti eszmegbeszélések összehívása
- team megbeszélések az érintett jelzőrendszeri tagokkal
- szupervízió alkalmazása
- a hiányzások mennyiségének és okának figyelemmel kísérése
- egészségnevelés: drogprevenció, szexualitás, bűnmegelőzés, életmód – táplálkozás – tisztálkodás - mozgással kapcsolatos előadások. Lehetőség szerint külső szakemberek bevonásával
- a gyermekvédelmi felelős évente két alkalommal tájékoztatást ad az iskola nevelőtestületének a gyermekvédelem helyzetéről, a hatályos jogszabályok változásáról
- az iskola gyermekvédelmi felelőse megszervezi a nevelőtestület számára a gyermekvédelmi rendszer tagjaival való találkozást, előadást, konzultációt
- az iskola gyermekvédelmi felelőse folyamatosan aktualizáltan működteti a gyermekvédelmi segítő falat
- a gyermekvédelmi felelős folyamatosan (órarend szerint) biztosít fogadóórát az érdeklődő szülők számára
- szülői, vagy tanári kezdeményezés alapján a gyermekvédelmi felelős szülői fórumot szervez az érdeklődőknek

1.8.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A hátrányos helyzetű tanulók iskolai kudarcainak csökkentésére irányuló stratégiák alkalmazása során a következő fontos elveket tartjuk szem előtt:

- Egyértelmű és világos szabályrendszer felállítása
- A pedagógus személye, viselkedése, életvitele követendő modell legyen számukra.
- Legyen sok dicséret és kevés dorgálás
- Használjunk ki minden lehetőséget, pedagógiai helyzetet a nevelésre.
- Az ingerszegény környezetből érkező tanulóink számára teremtsünk minél több lehetőséget képességeik, személyiségük kibontakoztatásához, a helyes énkép kialakításához, az emberi-, társadalmi-, és kulturális értékek megismeréséhez.
- Személyre szóló pedagógiai segítségnyújtás.
- Korrepetálások, felzárkóztató órák, habilitációs és rehabilitációs foglalkozások beépítése az óraterembe.
- Példamutatás a szabadidő hasznos és strukturált eltöltéséhez a tanórán kívüli foglalkozások keretében.
- A devianciák kialakulásának megelőzésére prevenció programok, témához illeszkedő osztályfőnöki órák szervezése.

- A jogszabályi lehetőségek figyelembe vételével a kedvezményes étkezés és tankönyvellátás biztosítása.
- A családi környezet megismerése, szülői kérésre életvezetési és nevelési tanácsadás.

1.9 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

Iskolánk tanulói a DÖK-ön keresztül gyakorolhatják részvételi jogukat az intézményi döntési folyamatban

- DÖK megválasztása: szeptember- pedagógus megbízása
- DÖK javaslatot tehet: tanórán kívüli foglalkozások szervezésére, 1 tanítás nélküli munkanap programjára,
- DÖK véleményt nyilváníthat: egész közösséget érintő, értékelő, pályázatok, sportkör, könyvtár.

A diákok vélemény-nyilvánításának lehetőségeit, formáit a 20/2012. EMMI rendelet 120.§ alapján intézményünk Házi rendje szabályozza.

1.10 A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolatainak szabályai

A nevelés és oktatás folyamatában kiemelkedő szerepe van a pedagógus-szülő-tanuló kapcsolatrendszernek, döntő módon a bizalomra épülő együttműködésnek. E kis csoport része az osztályközösségnek – tanulóközösség, szülők közössége, pedagógusok közössége – az osztályközösség pedig része az iskolai közösségnek. Az egész rendszer, a nagy és a kis csoportok működésének alapelve kell hogy legyen az egymás kölcsönös tisztelete, az együttműködési készség és akarat, egymás kölcsönös segítése és támogatása.

A tanulói közösség, a szülői közösség és a pedagógus közösség harmonikus együttműködése arra a célra jön létre, hogy az iskolába beiratkozott tanulók részére biztosítsák a fejlődésükhöz, az eredményes tanuláshoz szükséges szolgáltatásokat, és a tanulók a képességüknek, tehetségüknek és szorgalmuknak megfelelően elsajátítsák azokat az ismereteket, amelyeket az iskola a felkészítő pedagógusok munkáján keresztül közvetít.

Olyan iskolai légkör kialakítására törekszünk, amely feltétele és garanciája a vélemények nyílt, őszinte megfogalmazásának, amelyben megteremtődnek az együttműködés lehetőségei. Iskolánk akkor működik még eredményesebben, ha tanulóink érdeklődésére épít, és figyelembe veszi a szülői érdekeket is.

A gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és pedagógus közösségünk koordinált, aktív együttműködése.

Ezen együttműködés:

- Alapja a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség.
- Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység.

- Feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás.

Célok:

- Tanúsítsanak együttműködő magatartást.
- Jelezzék nyíltan a problémákat.
- Kísérjék figyelemmel az iskolai előmenetelt.
- Vegyenek részt aktívan az iskolai élethez kapcsolódó programokon.
- Jelezzék a nevelési problémákat.
- Igényeik, és véleményeik a megfelelő formában kerüljenek érvényesítésre.
- Nyilvánítsanak véleményt az iskola működésével kapcsolatban, nyújtsanak szervező segítséget céljaink eléréséhez.
- A családokkal való együttműködés tovább fejlesztése.

Feladatok:

- Nyílt napokon, nyílt órákon való részvétel.
- Rendszeres tájékoztatás és tájékozódás.
- Pályaválasztási tanácsadás.
- Családlátogatás.
- Gyermekvédelmi felelős szociális és nevelési problémákban nyújtott támogatása.
- Konzultációs alkalmak megteremtése az iskolapszichológussal.
- Közös szabadidős programok szervezése

A tanulókkal való együttműködés a mindennapokban folyamatosan megvalósul. Fontos, hogy a pedagógus-tanuló viszony a kölcsönös tiszteleten, megbecsülésen alapuló, nyílt, őszinte légkörben valósuljon meg. Iskolánkat eddig is a családi légkör jellemezte. Ennek megőrzése fontos feladatunk. Arra törekszünk, hogy még több alkalmat teremtsünk az együttes tevékenységekre, a szülőket minél sikeresebben vonjuk be iskolánk mindennapi életébe.

A szülőkkel való együttműködésre teremt lehetőséget az iskolaszék, mely részt vesz a tanulók jogainak érvényesítésével, kötelezettségeinek teljesítésével összefüggő döntésekben.

Kapcsolattartás a partnerekkel

Partnereink az óvodák, a sajátos nevelési igényű gyerekeket/tanulókat nevelő-oktató intézmények, a jelzőrendszeri tagok, a többségi általános iskolák, a speciális szakiskolák, a szakértői bizottságok, kulturális intézmények.

Az iskola a partneri igényeket messzemenően figyelembe véve szervezi és bonyolítja tevékenységét.

Intézményünk kínálatát partnereink az alábbi módon ismerhetik meg:

- Nyílt nap, bemutató órák, szülői értekezletek szervezése
- Interneten keresztül (honlap)
- Esetenként a kerületi médián keresztül
- Rendezvények: farsang, kirándulás, játszóház

1.11 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- *osztályozó vizsgákra*,

- *különbözeti vizsgákra,*
- *javítóvizsgákra,*
- *pótló vizsgákra* vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Osztályozó vizsgát kell tennie annak a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

- a tanórai foglalkozáson való részvétel alól fel volt mentve,
- szakértői vélemény alapján egy vagy több tantárgy követelményeinek az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Pótló vizsgát tehet az a tanuló, aki a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik és távolmaradásának, illetve a vizsga megszakításának okát igazolja.

Javítóvizsgát tehet az a tanuló, aki a tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott.

Különbözeti vizsgát a tanuló akkor tehet, ha más iskolából érkezik és az intézményünket kijelölő szakértői bizottság arra szóban vagy írásban javaslatot tett.

Különbözeti vizsgát a szülő/nagykorú tanuló írásbeli kérelmére a kérelem beérkezését követő 15. és 45. nap között lehet szervezni, a különbözeti vizsga megkezdésének engedélyezését és a vizsga eredményét az igazgató határozatban rögzíti.

Különbözeti vizsgát tehet a tanuló akkor is – szintén szülői kérelemre – ha a tanuló életkorának megfelelő osztályfoknál alacsonyabb osztályfokon tanul, ám a gyógypedagógiai oktatás hatására hiányos ismereteit pótolta, a kultúrtechnikákat elsajátította, de képességei nem teszik lehetővé a többségi intézménybe való visszavezetését.

Ez esetben is szükséges a szülő írásbeli kérelme, melyet az osztályfőnök írásbeli jellemzése támaszt alá.

Az osztályozó- és a javítóvizsgák időpontja a tantestület határozata alapján az éves munkatervben kerül rögzítésre.

A tanulmány alatti vizsgákat az érvényben lévő jogszabály előírásaiban szereplő módon kell megszervezni.

A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szülei osztályozó vizsga esetén a vizsga időpontja előtt legalább két hónappal, javító vizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor) tudják meg.

Vizsgát a tanulók csak a közismeretei tárgyakból tesznek szóban és/vagy írásban.

Valamennyi vizsgán három gyógypedagógiai tanárból álló bizottság hallgatja meg a tanulót, amelyről jegyzőkönyvet kell felvenni.

A vizsgatárgyak részei és követelményei:

A vizsgatárgyak vizsgarészei és követelményei megfelelnek az alkalmazott kerettanterv (Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára és Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára) adott évfolyam teljesítésére vonatkozó előírásoknak.

A vizsgához szükséges segédeszközök:

A sajátos nevelési igényű tanulók részére az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán is biztosítani kell azokat a könnyítéseket, segédeszközöket, melyeket a szakértői bizottság javasolt és az intézményvezető határozatában engedélyezett. A hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszköz (számológép, számítógép stb.) alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámolót szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámolót írásbeli beszámolóval kell helyettesíteni.

A vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján az iskola biztosítja.

1.12 Az értékelés rendje

Sérülésspecifikus követelményrendszer az egyes iskolai szakaszokra

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka szakaszai a következők:

Az alapfokú nevelés-oktatás szakaszai:

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik és a nyolcadik évfolyam végéig tart. Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza négy részre tagolható, melyek a következők

Az első évfolyamon kezdődő és a második évfolyam végéig tartó, **bevezető szakasz**.

A harmadik évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó, **kezdő szakasz**.

Az ötödik évfolyamon kezdődő és a hatodik évfolyam végéig tartó, **alapozó szakasz**.

Az hetedik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó, **fejlesztő szakasz**.

A középfokú nevelést-oktatást előkészítő szakasz :

A kilencedik évfolyamon kezdődő és a tízedik évfolyam végéig tartó **általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztást elősegítő szakasz**.

Követelmények az egyes szakaszok végén

Bevezető szakasz :

A tanulásban akadályozott tanuló rendelkezzen a szakasz végére :

- A tanúláshoz szükséges alapvető képességekkel (gondolkodási képesség, emlékezet, figyelem), a motoros funkciók megfelelő fejlettségével, a tér- és időbeli tájékozódás minimális készségével.
- A fejlesztett részképességek megfelelő használatával.
- A kommunikációs készség olyan fejlettségi szintjével, mely nem akadályozza a tanulását, az ismeretek elsajátítását.
- Alapvető viselkedési formákkal, mellyel az iskolai közösségbe beilleszkedhet.
- Alapvető higiénés szabályok megismerése és alkalmazása.

Értelmileg akadályozott tanulók esetében :

A pszichés funkciók és képességek, a nyelvi és kommunikációs képességek, a térbeli és időbeli tájékozódás alapjainak és az együttműködés alapkészségeinek kialakítása játékos formában.

Kezdő szakasz :

A tanulásban akadályozott tanuló rendelkezzen a szakasz végére :

- Szerezzen olyan új ismereteket, melyek a gyakorlati életben való alkalmazkodást segítik elő.
- Képes legyen a tanulási technikákat irányítás mellett önállóan alkalmazni.
- Sajátítsa el a társadalmi beilleszkedés szabályait és azt a mindennapi életben alkalmazza.
- Rendelkezzen olyan önfegyessel, mely az iskolai életbe való beilleszkedését nem akadályozza.
- A már meglévő ismereteit életkori sajátosságainak megfelelően képes legyen önállóan bővíteni.
- Tanulmányaira támaszkodva alkalmas legyen az önálló életvezetés alapjaira és a higiénias szabályok betartására.
- Kommunikációs képessége legyen olyan szintű, hogy a társadalomba való beilleszkedés ne okozzon gondot.
- Érdeklődési köre már a különféle tudományterületek felé irányuljon.

Értelmileg akadályozott tanulók esetében :

Az egyéni fejlesztési formákat fokozatosan felváltja a közösségi színterű, csoportos fejlesztés, figyelembe véve az egyéni fejlettségbeli különbségeket. A megismerés alapja a gyakorlati tapasztalatszerzés. Az önellátás ösztönzése nagy hangsúlyt kap.

Alapozó szakasz.

A tanulásban akadályozott tanuló rendelkezzen a szakasz végére :

- Az új ismereteket önállóan szerezze meg.
- Az eddig szerzett ismereteit tudatosan alkalmazza önálló életvezetésében.
- Társas kapcsolatai felelősségteljesek legyenek, közelítsék meg a felnőttkori formákat.
- Legyen alkalmas kitartó munkavégzésre.
- Legyen tisztában az egészség- és környezetvédelem fontosságával

Értelmileg akadályozott tanulók esetében :

A valóság megismeréséhez szükséges ismeretek és technikák elsajátítása történik. Az ismeretközlés a mindennapi életvezetéshez elengedhetetlen tudnivalókat közvetíti. Alapvető kultúrtechnikai ismeretek a munkaképesség megalapozására, a társadalomban való eligazodáshoz. Szociális integrációhoz szükséges közösségi fejlesztő tevékenység.

Fejlesztő szakasz:

A tanulásban akadályozott tanuló rendelkezzen a szakasz végére :

- Szerezzen, olyan új ismereteket, melyek a gyakorlati életben való alkalmazkodását segítik elő.
- Önállóan szerezzen új ismereteket.
- Sajátítsa el a társadalmi beilleszkedés szabályait és azt a mindennapi életben képes legyen betartani.

- A már meglévő ismereteit életkori sajátosságainak megfelelően képes legyen önállóan bővíteni.
- Érdeklődési köre már a különféle tudományterületek felé irányuljon.
- Tanulmányaira támaszkodva alkalmas legyen az önálló életvezetés alapjaira.
- Kommunikációs képessége legyen olyan szintű, hogy a társadalomba való beilleszkedés ne okozzon gondot.
- Rendelkezzen felelősség- és kötelességtudattal.
- Legyen megbízható a munkavégzés, a magánélet és az emberi kapcsolatok terén.
- Tudjon problémákat megoldani.
- Legyen nyitott és segítőkész embertársai iránt.
- Alakuljon ki benne az esztétikai igényesség önmagával és környezetével szemben.
- Legyen igénye a folyamatos önképzésre, önművelődésre.
- Tartsa be az együttélési szabályokat, társadalmi normákat.

Értelmileg akadályozott tanulók esetében :

Az adaptációs időszakban az ismeretek koncentrikus bővítése a tágabb környezetben való eligazodást segíti. A gyakorlati jellegű tevékenységek, az életvezetést segítő technikák alkalmazása és megerősítése képezi a fejlesztés központi feladatát., a szociális és kommunikációs készségek fejlesztésével párhuzamosan. Mindezek elősegítik személyiségük önállóságát, előkészítik a felelős döntés kialakulásának képességét.

Általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztást segítő szakasz:

A tanulásban akadályozott tanuló rendelkezzen a szakasz végére :

- Tudja tudását rendszerezni, pályaaorientációs képessége alakuljon ki.
- Legyen képes az önálló életvitelre.
- Legye tisztában jogaival, kötelességeivel, annak megfelelően éljen.
- Legyen nyitott és segítőkész embertársai iránt.
- Alakuljon ki benne az esztétikai igényesség önmagával és környezetével szemben.
- Legyen igénye a folyamatos önképzésre, önművelődésre.
- Tartsa be az együttélési szabályokat, társadalmi normákat.
- Legyen alkalmas a kitartó munkavégzésre.
- Legyen elfogadó a másság jegyeit viselő embertársaival szemben.
- Az eddig szerzett ismereteit tudatosan alkalmazza önálló életvezetésében.
- Társas kapcsolatai felelősségteljesek legyenek, közelítsék meg a felnőtt viselkedési formákat.
- Legyen tisztában az egészség- és környezetvédelem fontosságával.

Az autista és autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

Az autisztikus tanulók iskolai fejlesztését a szociális-kommunikációs készségek fejlesztése és a rugalmasabb viselkedésrepertoár kialakítása határozza meg. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai, követelményei általában módosításokkal egyeznek meg a NAT-ban és a kerettantervben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat a helyi tantervben és egyéni fejlesztési tervekben határozzuk meg a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejleszthetőségének megfelelően. Az 1-4. évfolyam elvégzéséhez általában hosszabb időkeretre van szükség.

A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező tanulók esetében előfordulhat, hogy az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT-ban meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Ezekben az esetekben egyéni fejlesztési terv alapján a szociális-kommunikációs és speciális kognitív készségek párhuzamosan fejlesztése szükséges.

A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulók iskolai fejlesztése

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai, követelményei nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben megtalálható az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása, mely szükség esetén léphet életbe. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztése

A Nemzeti Alaptantervben meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok, követelmények a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése során úgy értelmezhetőek, hogy azok a tanulók személyiségállapotához igazítottan, elsősorban a szükséges képességek és készségek megalapozása, kialakítása útján valósulnak meg.

1.13 A tanulók tudásának értékelése

Az értékelés módjai

Szóbeli felelet:

- A feldolgozott ismeretanyag rendszeres ellenőrzése, önálló beszámolók és kérdésekre adott válaszok alapján

Írásbeli beszámoltatás:

- Diagnosztikus felmérés, mely képet ad a tanulók előzetes ismereteiről, kompetenciáiról
- Formatív felmérés, mely képet ad a tanulók tanulási folyamatban való előrehaladásáról, az ismeretek elsajátítottságának mélységéről és stabilitásáról.
- Témazáró feladatsorok önálló megoldása, egy-egy rövidebb tanítási-tanulási szakasz lezárásaként. A tanított ismeretek, kompetenciák számonkérését szolgálja.
- Szummatív felmérések félévkor és a tanév végén.

Gyakorlati számonkérés:

- A tevékenység útján szerzett tapasztalatok szintjét, és a mérések elvégzésében elért gyakorlottságot méri.

Órakeres munka:

- Az órai munkában való aktív, együttműködő tevékenység, az órai munkavégzés minősége.

A teljesítmények mérése történhet:

- egyéni jelzések alkalmazásával,
- osztályzattal,
- szöveges formában (első évfolyamon).

Első évfolyamon a félévi-, és év végi-, második évfolyamon a félévi értékelés szövegesen történik. A második évfolyam év végétől számjegyes értékelést alkalmazunk. Szintén második évfolyam végétől van lehetőség a tanuló teljesítményét elégtelen (1) osztályzattal értékelni. Az erkölcsstan, hit- és erkölcsstan tantárgyak értékelése minden osztályfokon szövegesen történik.

A szöveges értékelés során alkalmazott mondatbank osztályonként és tantárgyanként változik. Az alkalmazott szöveges értékelést az alábbiak szerint kell érdemjeggyé átváltani. A mondatokhoz tartozó érdemjegyek számtani átlaga adja az adott tantárgy végső osztályzatát. Az év végi osztályzatban a tanuló évi összteljesítményét értékeljük, melyet nem minden esetben fed le a jegyek átlaga.

Magyar nyelv és irodalom (1. osztály)

Jeles (5)

Beszéd és szóbeli kifejezőképesség

Beszéde tiszta, érthető.
Szókincse gazdag, választékosan beszél.
Szívesen mond verset és mesét.

Olvasás

Hangos olvasás:

Hibátlanul felismeri és megnevezi a tanult betűket.
Önállóan összeolvassa a tanult betűket.
Szavakat, mondatokat, rövid szövegeket hibátlanul olvas.

Szövegértés:

Képes elmélyülten, magában olvasni, és az olvasottak tartalmáról beszámolni, a szöveggel kapcsolatos feladatokat megoldani.
Képes elolvasni rövid szövegeket, és megérti azokat.

Írás

A tanult betűket szabályosan alakítja, kapcsolja.
Vonalvezetése határozott, sortatása biztos.
Írástempója az átlagosnál gyorsabb.
Szavakat pontosan másolja írott és nyomtatott mintáról.
Tollbamondás után hibátlanul leírja a betűket és a szavakat.

Emlékezetből is pontosan írja le a tanult betűket és szavakat.
Képes önellenőrzéssel javítani a hibáit.

Jó (4)

Beszéd és szóbeli kifejezőkészség

Néhány hang képzése még bizonytalan.
Beszéde és szókinccse korának megfelelő.
A tanév során beszéde fejlődött, szókinccse gazdagodott.
Szereplésbe bevonható.

Olvasás

Hangos olvasás:

Néhány tanult betű felismerésében és megnevezésében bizonytalan.
Szavakat, mondatokat, rövid szövegeket kevés tévesztéssel olvas.

Szövegértés:

Szavakat, rövid mondatokat önállóan elolvas, és megért.
Képes elolvasni rövid szövegeket, de a megértéséhez segítséget igényel.

Írás

A tanult betűket ismeri, némelyiket szabálytalanul alakítja.
Vonalvezetése és sortartása jó.
Írástempója életkorának megfelelő.
A tanult betűk, szavak másolásában kevés hibát ejt.
Tollbamondás után kevés hibával írja le a tanult betűket és szavakat.
Emlékezetből kevés hibával írja le a tanult betűket és szavakat.
Hibáit kis segítséggel javítani tudja.
A tanító jelölése alapján önállóan tudja javítani hibáit.

Közepes (3)

Beszéd és szóbeli kifejezőkészség

Sok hangképzési hibája van.
Szókinccse szegényes.
Még nem szeret a társai előtt szerepelni.

Olvasás

Hangos olvasás:

Bizonytalan a tanult betűk felismerésében és megnevezésében.
A tanult betűk összeolvasásában bizonytalan.
Szavakat, mondatokat, rövid szövegeket sok tévesztéssel olvas.

Szövegértés:

Elolvassa a rövidebb szövegeket, de nem érti meg azokat.
A szavakat, rövid mondatokat kevés segítséggel érti meg.

Írás

A tanult betűk alakításában és kapcsolásában segítségre szorul.
Az írástempója lassú.
Vonalvezetése és sortartása időnként bizonytalan.
A tanult betűk, szavak másolása pontatlan.
Tollbamondás után még pontatlanul írja le a tanult betűket és szavakat.
Emlékezetből pontatlanul ír.
Írott mintáról megfelelően, nyomtatotról bizonytalanul másol.
Hibáit segítséggel javítja.

Elégséges (2)

Beszéd és szóbeli kifejezőkészség

Beszéde korrekciót igényel.
Nehezen fejezi ki magát.
Segítséggel helyesen közli gondolatait.

Olvasás

Hangos olvasás:

A betűket felismeri, de azok összeolvasása nehézséget jelent.
Szavakat, mondatokat betűzve olvas.
A tanult betűket még nem olvassa össze.

Szövegértés:

A rövidebb szövegek önálló néma olvasására még nem képes.
A szavakat, rövid mondatokat csak segítséggel érti meg.

Írás

A tanult betűk alakítása és kapcsolása gyakran szabálytalan, felismerhetetlen.
Nem minden tanult betűt ismer és ír.
Az írástempója nagyon lassú.
Vonalvezetése bizonytalan.
Sortartása nem alakult ki.
Még nem tudja a tanult betűket és szavakat önállóan lemásolni.
Tollbamondás után még nem tudja leírni a tanult betűket és szavakat.
Emlékezetből még nem tud betűket, szavakat leírni.

Magyar nyelv és irodalom (2. osztály)

Jeles (5)

Beszéd és szóbeli kifejezőkészség

Beszéde tiszta, érthető.
Szókincse gazdag, választékosan beszél.
Szívesen mond verset és mesét.

Olvasás

Hangos olvasás:

Hibátlanul felismeri és megnevezi a tanult betűket.
Önállóan összeolvassa a tanult betűket.

Szavakat, mondatokat, rövid szövegeket hibátlanul olvas.

Szövegértés:

Képes elmélyülten, magában olvasni, és az olvasottak tartalmáról beszámolni, a szöveggel kapcsolatos feladatokat megoldani.

Képes elolvasni rövid szövegeket, és megérti azokat.

Írás

A tanult betűket szabályosan alakítja, kapcsolja.

Vonalvezetése határozott, sortartása biztos.

Írástempója az átlagosnál gyorsabb.

Szavakat pontosan másolja írott és nyomtatott mintáról.

Tollbamondás után hibátlanul leírja a betűket és a szavakat.

Emlékezetből is pontosan írja le a tanult betűket és szavakat.

Képes önellenőrzéssel javítani a hibáit.

Jó (4)

Beszéd és szóbeli kifejezőkészség

Néhány hang képzése még bizonytalan.

Beszéde és szókinccse korának megfelelő.

A tanév során beszéde fejlődött, szókinccse gazdagodott.

Szereplésbe bevonható.

Olvasás

Hangos olvasás:

Néhány tanult betű felismerésében és megnevezésében bizonytalan.

Szavakat, mondatokat, rövid szövegeket kevés tévesztéssel olvas.

Szövegértés:

Szavakat, rövid mondatokat önállóan elolvas, és megért.

Képes elolvasni rövid szövegeket, de a megértéséhez segítséget igényel.

Írás

A tanult betűket ismeri, némelyiket szabálytalanul alakítja.

Vonalvezetése és sortartása jó.

Írástempója életkorának megfelelő.

A tanult betűk, szavak másolásában kevés hibát ejt.

Tollbamondás után kevés hibával írja le a tanult betűket és szavakat.

Emlékezetből kevés hibával írja le a tanult betűket és szavakat.

Hibáit kis segítséggel javítani tudja.

A tanító jelölése alapján önállóan tudja javítani hibáit.

Közepes (3)

Beszéd és szóbeli kifejezőkészség

Sok hangképzési hibája van.

Szókinccse szegényes.

Még nem szeret a társai előtt szerepelni.

Olvasás

Hangos olvasás:

Bizonytalan a tanult betűk felismerésében és megnevezésében.
A tanult betűk összeolvasásában bizonytalan.
Szavakat, mondatokat, rövid szövegeket sok tévesztéssel olvas.

Szövegértés:

Elolvassa a rövidebb szövegeket, de nem érti meg azokat.
A szavakat, rövid mondatokat kevés segítséggel érti meg.

Írás

A tanult betűk alakításában és kapcsolásában segítségre szorul.
Az írástempója lassú.
Vonalvezetése és sortartása időnként bizonytalan.
A tanult betűk, szavak másolása pontatlan.
Tollbamondás után még pontatlanul írja le a tanult betűket és szavakat.
Emlékezetből pontatlanul ír.
Írott mintáról megfelelően, nyomtatotról bizonytalanul másol.
Hibáit segítséggel javítja.

Elégséges (2)

Beszéd és szóbeli kifejezőképesség

Beszéde korrekciót igényel.
Nehezen fejezi ki magát.
Segítséggel helyesen közli gondolatait.

Olvasás

Hangos olvasás:

A betűket felismeri, de azok összeolvasása nehézséget jelent.
Szavakat, mondatokat betűzve olvas.
A tanult betűket még nem olvassa össze.

Szövegértés:

A rövidebb szövegek önálló néma olvasására még nem képes.
A szavakat, rövid mondatokat csak segítséggel érti meg.

Írás

A tanult betűk alakítása és kapcsolása gyakran szabálytalan, felismerhetetlen.
Nem minden tanult betűt ismer és ír.
Az írástempója nagyon lassú.
Vonalvezetése bizonytalan.
Sortartása nem alakult ki.
Még nem tudja a tanult betűket és szavakat önállóan lemásolni.
Tollbamondás után még nem tudja leírni a tanult betűket és szavakat.

Emlékezetből még nem tud betűket, szavakat leírni.

Matematika (1. osztály)

Jeles (5)

Számfogalom:

Számfogalma kialakult.
Biztonsággal felismeri és lejegyzi a számokat 0-10-ig.
A számok nagyság szerinti összehasonlítását tudja.

Számolási készség:

Adott egyszerű szabály szerint képes számsorozat folytatására.
Képről helyesen alkot számfeladatot.
Önállóan képes összeadni és kivonni 10-es számkörben.

Összefüggések felismerése:

Az egyszerűbb nyitott mondatot megérti, és hibátlanul megoldja.
Algoritmus szerint képes szöveges feladat megoldására.

Geometria:

Biztonsággal felismeri a tanult síkidomokat.

Jó (4)

Számfogalom:

Számfogalma biztos 0-10-ig.
A számok felismerésében és lejegyzésében biztos.
A számok nagyság szerinti összehasonlításában időnként téveszt.

Számolási készség:

Számsorozat folytatásában néha hibázik.
Képről kevés tévesztéssel alkot számfeladatot.
Önállóan, kevés hibával összead és kivon 10-es számkörben.

Összefüggések felismerése:

Szöveges feladat megoldása során kevés hibát vét.
Az egyszerűbb nyitott mondatot megérti, megoldásában néha téveszt.

Geometria:

A tanult síkidomok felismerésében és megnevezésében időnként hibázik.

Közepes (3)

Számfogalom:

Számlál, de számfogalma bizonytalan 10-es számkörben.
A számok felismerésében és lejegyzésében még téveszt.
A számok nagyság szerinti összehasonlításában bizonytalan.

Számolási készség:

Segítséggel tudja a számsorozatot folytatni.
Képről segítséggel képes számfeladat folytatására.
Eszközzel tud összeadni 10-es számkörben.

Összefüggések felismerése:

A szöveges feladatot segítséggel tudja megoldani.
Az egyszerűbb nyitott mondatot segítséggel megoldja.

Geometria:

A tanult síkidomok felismerésében és megnevezésében sokszor téveszt.

Elégséges (2)

Számfogalom:

Számfogalma még nem alakult ki.
A tanult számok felismerésében és lejegyzésében bizonytalan.
A számok nagyság szerinti összehasonlítására csak segítséggel képes.

Számolási készség:

Nem képes megadott szabály szerint számsorozat folytatására.
Még nem tud képről számfeladatot megoldani.
Eszköz nélkül még nem képes műveletek elvégzésére.

Összefüggések felismerése:

A szöveges feladatokat még nem tudja megoldani.
Még nem képes nyitott mondatok megoldására.

Geometria:

A tanult síkidomokat még nem ismeri fel.

Matematika (2. osztály)

Jeles (5)

Számfogalom:

Számfogalma kialakult.
Biztonsággal felismeri és lejegyzi a számokat 0-20-ig.
A számok nagyság szerinti összehasonlítását tudja.

Számolási készség:

Adott egyszerű szabály szerint képes számsorozat folytatására.
Képről helyesen alkot számfeladatot.
Önállóan képes összeadni és kivonni 20-as számkörben.

Összefüggések felismerése:

Az egyszerűbb nyitott mondatot megérti, és hibátlanul megoldja.

Algoritmus szerint képes szöveges feladat megoldására.

Geometria:

Biztonsággal felismeri a tanult síkidomokat.

Jó (4)

Számfogalom:

Számfogalma biztos 0-20-ig.

A számok felismerésében és lejegyzésében biztos.

A számok nagyság szerinti összehasonlításában időnként téveszt.

Számolási készség:

Számsorozat folytatásában néha hibázik.

Képről kevés tévesztéssel alkot számfeladatot.

Önállóan, kevés hibával összead és kivon 20-as számkörben.

Összefüggések felismerése:

Szöveges feladat megoldása során kevés hibát vét.

Az egyszerűbb nyitott mondatot megérti, megoldásában néha téveszt.

Geometria:

A tanult síkidomok felismerésében és megnevezésében időnként hibázik.

Közepes (3)

Számfogalom:

Számlál, de számfogalma bizonytalan 20-as számkörben.

A számok felismerésében és lejegyzésében még téveszt.

A számok nagyság szerinti összehasonlításában bizonytalan.

Számolási készség:

Segítséggel tudja a számsorozatot folytatni.

Képről segítséggel képes számfeladat folytatására.

Eszközzel tud összeadni 20-as számkörben.

Összefüggések felismerése:

A szöveges feladatot segítséggel tudja megoldani.

Az egyszerűbb nyitott mondatot segítséggel megoldja.

Geometria:

A tanult síkidomok felismerésében és megnevezésében sokszor téveszt.

Elégséges (2)

Számfogalom:

Számfogalma még nem alakult ki.

A tanult számok felismerésében és lejegyzésében bizonytalan.

A számok nagyság szerinti összehasonlítására csak segítséggel képes.

Számolási készség:

Nem képes megadott szabály szerint számsorozat folytatására.

Még nem tud képről számfeladatot megoldani.

Eszköz nélkül még nem képes műveletek elvégzésére.

Összefüggések felismerése:

A szöveges feladatokat még nem tudja megoldani.

Még nem képes nyitott mondatok megoldására.

Geometria:

A tanult síkidomokat még nem ismeri fel.

Környezetismeret (1-2. osztály)

Jeles (5)

Tájékozódás:

Biztonsággal használja a térbeli és időbeli tájékozódáshoz szükséges fogalmakat.

A hét napjait, a hónapok és az évszakok neveit ismeri, képes azok felsorolására.

A természet jelenségei iránt érdeklődő.

A tanult ismereteket alkalmazásában biztos.

Megismerési módszerek:

Megfigyelései pontosak, képes azok megfogalmazására.

Képes megnevezni a tárgyak érzékelhető tulajdonságait (alak, forma, szín).

Jó (4)

Tájékozódás:

Jól használja a térbeli és időbeli tájékozódáshoz szükséges fogalmakat.

A hét napjainak, a hónapok és az évszakok neveinek felsorolásában időnként téveszt.

A természet jelenségei iránt érdeklődése megfelelő.

A tanult ismereteket jól alkalmazza.

Megismerési módszerek:

Megfigyelései általában pontosak, kevés segítséggel képes azok megfogalmazására.

A tárgyak érzékelhető tulajdonságainak (alak, forma, szín) felsorolásában időnként téveszt.

Közepes (3)

Tájékozódás:

Még bizonytalan a térbeli és időbeli tájékozódást kifejező szavak használatában.

Segítséggel képes a hét napjainak, a hónapok és az évszakok nevének felsorolására.

A természet jelenségei iránt érdeklődése változó.

A tanult ismereteket többnyire megfelelően alkalmazza.

Megismerési módszerek:

Megfigyelései időnként pontatlanok, tapasztalatait segítséggel tudja megfogalmazni.

Még bizonytalan a tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megnevezésében (alak, forma, szín).

Elégséges (2)

Tájékozódás:

Segítséggel sem képes a tájékozódáshoz használt kifejezések megkülönböztetésére.

A napok, hónapok, évszakok neveit még nem tudja megnevezni.

A természet jelenségei iránt ritkán mutat érdeklődést.

A tanult ismereteket csak segítséggel tudja alkalmazni.

Megismerési módszerek:

Megfigyelései pontatlanok, tapasztalatait segítséggel is nehezen tudja megfogalmazni.

A tárgyak érzékelhető tulajdonságait (alak, forma, szín) csak segítséggel tudja megnevezni.

Ének-zene (1-2. osztály)

Jeles (5)

A zenét szereti, élvezi, a feladatokat szívesen végzi.

A tanult dalokat hibátlanul és szívesen elénekli csoportban és önállóan is.

A tanult ritmusokat, azok jeleit ismeri, képes a ritmusok visszatapsolására.

Szívesen részt vesz a tanult gyermekjátékok eljátszásában.

Jó (4)

A zenét szereti, élvezi, a feladatok végzésébe általában bevonható.

A tanult dalokat el tudja énekelni csoportban és önállóan is.

Hallás után képes egyszerű ritmus visszatapsolására, azok jeleit többnyire felismeri és használja.

Szívesen részt vesz a tanult gyermekjátékok eljátszásában.

Közepes (3)

A zenét szereti, de a feladatokban való részvételhez bátorítást igényel.

A tanult dalokat segítséggel tudja elénekelni.

A tanult ritmusokat, azok jeleit segítséggel ismeri fel, a ritmusok visszatapsolásakor gyakran hibázik.

A gyermekjátékok eljátszásába többnyire bevonható.

Elégséges (2)

A zenét szereti, élvezi, de a feladatokat még nem szívesen végzi.

A tanult dalokat csak csoportban énekel el.

A tanult ritmusokat, azok jeleit nehezen ismeri fel és használja.

Nehezen vonható be a tanult gyermekjátékok eljátszásába.

Testnevelés (1-2. osztály)

Jeles (5)

A mozgásos feladatokat szívesen végzi, szeret mozogni.

A feladatok kivitelezésében mozgása összerendezett.

Erőnléte és állóképessége kiváló.
A feladatokat helyesen, ütemre végzi.
A szabályokat betartja, megfelelő és aktív csapatjátékos.

Jó (4)

A mozgásos feladatokat szívesen végzi, szeret mozogni.
A feladatok kivitelezésében mozgása összerendezett.
Erőnléte és állóképessége jó.
A feladatokat igyekszik helyesen, ütemtartással végezni.
A szabályokat betartja, aktív csapatjátékos.

Közepes (3)

A mozgásos feladatok végzésébe bevonható.
A feladatok kivitelezésében mozgása kevésbé összerendezett.
Erőnléte és állóképessége megfelelő.
A szabályokat betartja, de időnként közömbös, passzív.
A szabályokat betartására időnként figyelmeztetni kell, de megfelelő csapatjátékos.
Csapatjáték során előfordul, hogy konfliktusba kerül.

Elégséges (2)

Nem szereti a mozgásos feladatokat.
A feladatok végzéséhez sok biztatást, segítséget igényel.
Erőnléte és állóképessége gyenge.
A szabályokat betartására időnként figyelmeztetni kell, néha passzív és közömbös.
A szabályokat nem tartja be.
Csapatjáték során gyakran kerül konfliktusba.

Rajz- és vizuális kultúra

Jeles (5)

Ábrázolásának szintje jó.
Munkadarabjai tetszetősek, tiszták.
Eszközhasználata biztos.

Jó (4)

Ábrázolása megfelelő szintű.
Eszközhasználata általában biztos.
Munkadarabjai többnyire tetszetősek, tiszták.

Közepes (3)

Ábrázolásának szintje gyenge.
Munkadarabjai elfogadhatóak.
Eszközhasználata bizonytalan.

Elégséges (2)

Ábrázolásai hiányosak.
Munkadarabjai kívánni valót hagynak maguk után.
Eszközhasználata bizonytalan.

Technika és életvitel (1-2. osztály)

Jeles (5)

Kreativitása, alkotókészsége jó, önálló ötletei vannak.
Munkadarabjai tetszetősek, tiszták.
Eszközhasználatát biztos.
Az önellátás szintje biztos.

Jó (4)

Kreativitása, alkotókészsége megfelelő, önálló ötletei is vannak.
Munkadarabjai többnyire tetszetősek, tiszták.
Eszközhasználatát általában biztos.
Az önellátás szintje általában biztos.

Közepes (3)

Kreativitása, alkotókészsége megfelelő, önálló ötletei nincsenek.
Munkadarabjai elfogadhatóak.
Eszközhasználatát bizonytalan.
Az önellátás szintje bizonytalan.

Elégséges (2)

Kreativitása, alkotókészsége gyenge, önálló ötletei nincsenek.
Munkadarabjai rendetlenek, maszatosak.
Eszközhasználatát bizonytalan.
Az önellátáshoz segítséget igényel.

Tánc és dráma (1-2. osztály)

Jeles (5)

Énekes-mozgásos gyermek-, és népi játékok:
A dalok és játékok előadásában szívesen vesz részt.

Dráma:

Az órákon aktívan részt vesz.
Helyzetfelismerése jó.
Kötött formák alkalmazása hibátlan.
Kötetlen formák alkalmazásakor jól rögtönöz.

Jó (4)

Énekes-mozgásos gyermek-, és népi játékok:
A dalok és játékok előadásába általában bevonható.

Dráma:

Az órákon szívesen vesz részt.
Helyzetfelismerése általában jó.
Kötött formák alkalmazása többnyire hibátlan.
Kötetlen formák alkalmazásakor jól kezeli a helyzeteket.

Közepes (3)

Énekes-mozgásos gyermek-, és népi játékok:
A dalok és játékok előadásában változó érdeklődéssel vesz részt.

Dráma:

Az órákon biztatásra van szüksége.
Az órai aktivitása változó.
Helyzetfelismerése változó.
Kötött formák közül néhányat alkalmaz.
Kötetlen formák alkalmazásakor helyzetfelismerése változó.

Elégséges (2)

Énekes-mozgásos gyermek-, és népi játékok:
A dalok és játékok előadásába nehezen vonható be.

Dráma:

Az órákon általában passzív.
Az órákon nem vesz részt.
Helyzetfelismerése nehézkes.
Kötött formákat nem tud beilleszteni.
Kötetlen formák alkalmazásakor helyzetfelismerése fejlesztést igényel.

Az értékelésbe fokozatosan, egyre nagyobb mértékben, bevonjuk a tanulókat is. A tanulók önmaguk és mások teljesítményét is értékelik. Ennek az eljárásnak az a célja, hogy közös értékrend alakuljon ki, és az, hogy a tanulóknál kialakuljon a helyes önértékelés.

Az értékeléstervezése része az éves munkatervnek. A munkaterv szerint sor kerülhet külső értékelésre, szakértő, tanácsadó felkérésére.

Az értékelésre a külső testületet kijelölheti az önkormányzat, a tantestület, illetve az igazgató. Diagnosztikai értékelést elsősorban a rehabilitációt, felzárkóztató foglalkozást végző kollégáknak kell tervezniük és végezniük. Diagnosztikus értékelés szükséges a rehabilitációra, fejlesztő foglalkozásra kerülő gyermek esetében a folyamat kezdetekor és a folyamat befejezésekor, de évente legalább egyszer (tanév végén).

A tanulók szorgalmának értékelése

Szorgalom:

Példás (5)

Munkavégzése önálló, pontos.
Munkatempója gyors.
Felszerelése hiánytalan.
Füzetei tetszetősek, tiszták, szépek.

Jó (4)

Munkavégzése gondos, általában kitartó.
Munkavégzése általában önálló, kevés segítséget igényel.
Munkatempója megfelelő.
Felszerelése ritkán hiányos.
Füzetei általában rendezettek.

Változó (3)

Munkavégzése változó, bizonytalan, gyakran pontatlan.
Munkavégzése változó, folyamatos biztatást igényel.
Munkatempója kicsit lassú.
Felszerelése többször hiányos.
Füzetei gyakran rendezetlenek.

Hanyag (2)

Munkavégzésében folyamatos segítséget, biztatást igényel.
Munkatempója nagyon lassú.
Felszerelése gyakran hiányos.
Füzetei rendetlenek, maszatosak.

A tanulók magatartásának értékelése

Példás (5)

Nevelőivel őszinte, udvariasan, tisztelettudóan viselkedik.
Társaival készséges, udvarias, barátságos.
Órai munkája aktív, segítő.
A szabályokat figyelmeztetés nélkül is betartja.
A közösségi munkában aktív, kezdeményező.

Jó (4)

Nevelőivel szemben ritkán elutasító, az illemszabályokat általában betartja.
Társaival ritkán kerül konfliktusba, barátságos.
Órai munkája megfelelő.
A szabályokat általában betartja, ritkán kell erre figyelmeztetni.
A közösségi munkában általában szívesen vesz részt.

Változó (3)

Nevelőivel időnként bizalmatlan, tiszteletlen, gyakran elutasító.
Társaival szemben zárkózott, néha közömbös.
Órai munkája változó.
A szabályokat gyakran nem tartja be, többször szorul figyelmeztetésre.
A közösségi munkába nehezen vonható be.
A közösségben többször okoz konfliktust.

Rossz (2)

Nevelőivel gyakran tiszteletlen, udvariatlan.

Társaival gyakran kerül konfliktusba, akaratos.

A közösségben gyakran okoz konfliktust.

Órai munkája zavaró.

A szabályokat többszöri figyelmeztetés ellenére is ritkán tartja be.

Közösségi munkája negatív, akadályozó.

1.14 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- Mentessítést az értékelés és minősítés alól a TKVSZRB javaslatára az igazgató engedélyez.
- Ha a tanulót mentesítették az értékelés és minősítés alól, az első évfolyamot a többi tanulóval azonos osztályban előkészítő évfolyamként végzi és fejezi be. Az előkészítő évfolyam során a tanuló játékos felkészítés keretében készül az iskolai követelmények teljesítésére. Előkészítő évfolyamra a tanuló csak egy tanéven keresztül járhat, és csak abban az esetben, ha tanulmányait legkésőbb a hetedik életévében megkezdte.
- Nem tagadható meg az első-negyedik évfolyamra járó tanuló felvétele a napközis foglalkozásra, ha eredményes felkészülése azt szükségessé teszi.
- A tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megisméltése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne. Az engedély megadásáról a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére az iskola igazgatója dönt. A szülő kérésére az első-negyedik évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam megisméltését.

A korábbi jól bevált gyakorlatnak megfelelően, a továbbhaladás eldöntésére minden egyéni esetben osztályozó értekezleten kerül sor. Az osztályfőnök javaslatának és a tantestület véleményének figyelembevételével születik meg a döntés a kérdéses tanuló továbbhaladásával kapcsolatban.

1.15 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Az iskolaváltásra szülői kezdeményezésre bármely tanulónknak joga van. Az iskolaváltás ténye akkor válik egyértelművé, amikor a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság kijelöli a tanuló ellátására a választott intézményt.

Intézményünkbe a felvétel, átvétel folyamatos. Tanulói jogviszony a tanítási év bármely napján létesíthető, feltétele a TKVSZRB érvényes szakvéleménye és intézménykijelölése. A szakértői vélemény alapján történik a tanuló osztályba-, illetve csoportba sorolása.

Előkészítő szakiskolai évfolyamunkra 8. osztályt végzett tanulóink szülői kérésre, illetve iskolán kívüli tanulók a központi felvételi eljárás keretében is bekerülhetnek. A bekerülés nem automatikus, mert 8. osztályt végzett tanulóink egyéb választott szakiskolába, speciális szakiskolába is kérhetik felvételüket.

1.16 A felvételi eljárás különös szabályai

Intézményünkbe a jelentkezés és a beiratkozás folyamatos és nem előzi meg készség-, képességmérés, illetve alkalmassági vizsga sem. A felvételi eljárás menetében a TKVSZRB szakvéleménye az irányadó. Az iskola igazgatója dönt a tanulók felvételéről, átvételéről. Az iskola köteles felvenni az intézmény körzetében lakó, vagy tartózkodási hellyel rendelkező tanulót. Ettől eltérő esetben javasolhatja a körzetes iskola felkeresését a tanulónak és szülőjének. Nkt. 50.§ (1.)

2. Az intézmény helyi tanterve

2.1 Az új helyi tanterv bevezetése

Az iskola egyes évfolyamain az elkövetkező tanévekben az alábbi tantervek alapján folyik az oktatás:

- **H2004** = a 2003-ban felülvizsgált és módosított NAT alapján, valamint az Oktatási Minisztérium által 2004-ben kiadott kerettanterv alapján elkészített 2004 szeptemberétől érvényes helyi tanterv.
- **H2007** = a 2007-ben felülvizsgált és módosított NAT alapján elkészített 2008 szeptemberétől érvényes helyi tanterv.
- **H2007 M**= a 2007-ben felülvizsgált és módosított NAT alapján elkészített 2008 szeptemberétől érvényes helyi tanterv bővítve a mindennapi testnevelés órával.
- **H20013**= a 2012-es NAT alapján és a kerettantervek alapján elkészített jelen helyi tanterv, 2013 szeptemberétől érvényes.

TANÉV	ÉVFOLYAM									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	Alsó tagozat				Felső tagozat				Szakképesítés megszerzésére felkészítő szakasz	
2013-2014.	H2013	H2007 M	H2007	H2007	H2013	H2007 M	H2007	H2007	H2007 M	H2007 M
2014-2015.	H2013	H2013	H2007 M	H2007	H2013	H2013	H2007 M	H2007	H2007 M	H2007 M
2015-2016.	H2013	H2013	H2013	H2007 M	H2013	H2013	H2013	H2007 M	H2007 M	H2007 M
2016-2017.	H2013	H2013	H2013	H2013	H2013	H2013	H2013	H2013	H2007 M	H2007 M

2.2 A választott kerettanterv megnevezése

Iskolánk sajátos nevelési igényű tanulókat oktat szegregáltan. Fő feladata az enyhén értelmi fogyatékos tanulók oktatásának-nevelésének ellátása, jelenleg évfolyamonként egy-egy kislétszámú osztályban (6-13 fő). Emellett a tanulócsoportokba integráltan ellátunk még középsúlyosan értelmi fogyatékos, testi-, érzékszervi-, halmozottan sérült, autizmus

spektrumzavarral küzdő, valamint pszichésen sérült tanulókat is. Létszámuk és évfolyamonkénti összetételük változó. Arányuk 30% körüli az összlétszámban. A tanulók sérüléseknek megfelelően különböző kerettantervek szerint teljesítik a NAT követelményeit, ezért helyi tantervünk ennek megfelelően 4 változatot tartalmaz. Ezeket A, B, C, D betűkkel jelezzük.

A) Enyhén értelmi sérült tanulók számára készült helyi tanterv

51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 11.1 melléklete

B) Ép intellektusú, egyéb okokból SNI tanuló (érzékszervi, mozgás, pszichés fejlődési zavar) készült helyi tanterv

51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 1-2. melléklete (a Mozaik kiadó ajánlásaival)

C) Középsúlyosan értelmi sérült tanulók számára készült helyi tanterv

51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 11.2 melléklete

D) Pervazív fejlődési zavarral küzdő (autista-autisztikus) tanulók számára készült helyi tanterv

51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 11.2 melléklete (az Autizmus Alapítvány Kutatócsoportja által pervazív fejlődési zavarral küzdő tanulókra adaptálva)

2.3 A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal (félkövérrel szedve + jellel):

A) Tantárgyak és óraszámok enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára:

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7	4+1	4+1	4+1	4+1
Matematika	4	4	3+1	4	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek					2	2	2	2
Hon- és népismeret					1			
Környezetismeret	2	2	2	2+1				
Természetismeret					2	2	4	4
Földrajz						1	1+1	2
Ének-zene	2	1+1	2	2	2	2	1	1
Vizuális kultúra	1+1	2	2	2	2	2	1	1
Informatika			1	1	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1+1	1+1	1+1	2	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Idegen nyelv (Német)							2	2+1
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27	28	28	31	31
Szabadon felhasznált órák	2	2	2	2	2	2	2	2

B) Tantárgyak és óraszámok ép értelmű SNI tanulók számára:

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	6+1	4+1	4+1	3+2	4+1
Matematika	4	4	4	4	4	3+1	3+1	3+1
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek					2	2	2	2
Hon- és népismeret					1			
Környezetismeret	1+1	1+1	1+1	1+1				
Természetismeret					2	2+1		
Biológia-egészségtan							2	1
Fizika							2	1
Kémia							1	2
Földrajz							1	2
Ének-zene	2	2	2	2	1	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	2	1	1	1	1
Informatika			+1	+1	+1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1	1	+1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Idegen nyelv (Német)				2	3	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27	28	28	31	31
Szabadon felhasznált órák	2	2	3	3	3	3	3	3

C) Tantárgyak és óraszámok középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára:

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
Olvasás-írás	2	2	3	3	4+1	4+1	2	2
Számolás-mérés	2	2	2	2	3+1	3+1	3+1	3+1
Játékra nevelés	2	2	2	2				
Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Erkölcstan	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
Önkiszolgálás	2	2						
Életvitel és gyakorlat			2	2	2	2	3	3
Környezetismeret					1	1	2	2
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
Ábrázolás-alakítás	3+2	3+2	2+1	2+2	2	2	2+2	2+2
Információs eszközök használata			+1	+1	+1	+1	1	1
Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
Testnevelés							5	5
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	26	28	28	31	31
Szabadon felhasznált órák	3	3	3	4	4	4	4	4

D) Tantárgyak és óraszámok a pervazív fejlődési zavarban szenvedő (autista-autisztikus) tanulók számára

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
Olvasás-írás	2	2	3	3	4+1	4+1	2	2
Számolás-mérés	2	2	2	2	3+1	3+1	3+1	3+1
Játékra nevelés	2	2	2	2				
Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Erkölcstan	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
Önkiszolgálás	2	2						
Életvitel és gyakorlat			2	2	2	2	3	3
Környezetismeret					1	1	2	2
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
Ábrázolás-alakítás	3+2	3+2	2+1	2+2	2	2	2+2	2+2
Információs eszközök használata			+1	+1	+1	+1	1	1
Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
Testnevelés							5	5
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	26	28	28	31	31
Szabadon felhasznált órák	3	3	3	4	4	4	4	4

A kerettantervekben meghatározott óraszámokon kívüli órákat az eddigi tapasztalatainknak megfelelően nagyrészt a Magyar nyelv és irodalom tantárgy tanítására fordítjuk, az anyanyelvi kompetencia kialakítására, valamint az alapvető, tanulást megalapozó készségek (írás, olvasás, szövegértés) megerősítésére és szinten tartására. Technika, életvitel és gyakorlat tantárgyak óraszámát is növeltük 3 évfolyamon, hiszen értelmi fogyatékos tanulóink sikeres társadalmi integrációjának alapvető feltétele, hogy manuális és munkatevékenységekben kellő jártasságot szerezzenek és a lehetőségekhez képest felkészüljenek az önálló életvezetésre. A többi szabadon felhasználható órát igyekeztünk úgy elosztani a különböző tanterv-változatokban, hogy a párhuzamosan egy osztályban tanított tantárgyak lehetőség szerint szinkronban legyenek egymással. Így került a C és D tantervi változatokba az Erkölcstan/Hit- és erkölcsstan tárgy, illetve minden változatban heti 1 informatika a 3. évfolyamtól kezdődően.

Részletesen:

A) változat

- Magyar nyelv és irodalom (1-3 és az 5-8. évfolyamokon: 1-1 óra): az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására, az írás, olvasás és szövegértés eszközszintű használatra fejlesztésére differenciáltan, az egyéni képességek figyelembevételével.
- Matematika (4. évfolyamon: 1 óra): a számolási készség fejlesztésére az alsó és felső tagozat közti átmenet matematika tárgyban mutatkozó nehézségeinek mérséklésére.

- Környezetismeret (4. évfolyamon: 1 óra): a fogalmak elmélyítésére, az alsó és felső tagozat közti átmenet természetismeret tárgyban mutatkozó nehézségeinek mérséklésére.
- Földrajz (7. évfolyamon: 1 óra): a fogalmak elmélyítésére, a világ sokszínűségének megismerésére és az erről szerezhető információk sokaságára, az egyéni ismeretszerzésre motiválásra, a tájékozódási képesség fejlesztésére.
- Ének-zene (2. évfolyamon: 1 óra): fő cél, hogy a B változattal szinkronba kerüljön az óraszám. Ezenkívül bővül a megismert dalok, zeneművek repertoárja, valamint a kottaolvasás képességének fejlesztésére, az ötvonalas rendszerben való tájékozódás gyakorlására fordítjuk az időt.
- Vizuális kultúra (1. évfolyamon: 1 óra): fő cél, hogy a B változattal szinkronba kerüljön az óraszám. Emellett a vizuális nyelv elsajátítása, finommozgás, eszközhasználat fejlesztése, ezzel az íráskészség technikai kialakításának elősegítése a cél.
- Technika, életvitel és gyakorlat (4-6. évfolyamokon: 1-1 óra): az anyagok alakítása és modellezés témakörben több gyakorlás a tervezés, mérés becslés területén segítve a matematika tantárgyban nehézséget okozó témaköröket; valamint az önálló életre való felkészülést segítő háztartási és gazdálkodási ismereteket tanítjuk nagyobb óraszámokban, több gyakorlási lehetőséget biztosítva.
- Német nyelv (8. évfolyam: 1 óra): az idegen nyelv elsajátítására több gyakorlást biztosítunk, elsősorban szóbeli kommunikáció fejlesztése a cél, ebben a szülői igényeket is igyekszünk szem előtt tartani (továbbtanulás, esetleges külföldi munkavállalás).

B) változat

- Magyar nyelv és irodalom (1-6. évfolyamokon: 1-1 óra, 7. évfolyam: 2 óra): az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására, az írás, olvasás és szövegértés eszközszintű használatra fejlesztésre differenciáltan, az egyéni képességek figyelembevételével.
- Környezetismeret (1-4. évfolyamokon: 1-1 óra): a fogalmak elmélyítésére, a természettudományos megismerés módszereinek megalapozására.
- Természetismeret (6. évfolyamon: 1 óra): a fogalmak elmélyítésére, a természettudományos megismerés módszereinek megalapozására.
- Informatika (3-5. évfolyamokon: 1-1 óra): az IKT eszközök használata elengedhetetlen része az SNI tanulók életének is, sőt jól motiválhatók az egyéni tanulásra, valamint számítógép használatával az egyéni hiányosságok, fogyatékoságok jól kompenzálhatók (pl.: grafomotoros fejletlenség, figyelemzavar), valamint az A) tantervi változattal való szinkronizálás miatt került bele helyi tantervünkbe; tartalmában a Mozaik kiadó kerettantervi ajánlásait vesszük figyelembe.
- Technika, életvitel és gyakorlat (8. évfolyamon: 1 óra): SNI tanulók pályaválasztását segítő manuális tevékenységek, melyek egyes szakmák elsajátításához nélkülözhetetlenek, ezzel elősegítjük a pályaválasztásukat, valamint az önálló életre való felkészülést segítő háztartási és gazdálkodási ismereteket tanítjuk.

C) és D) változatok

- Olvasás-írás (5-6. évfolyamokon: 1-1 óra): az olvasás és írás, valamint a szövegértés gyakorlására fordítunk több időt, hogy elemi szinten eszközként használják a mindennapi életükben.
- Számolás-mérés (5-8. évfolyamokon: 1-1 óra): a mérés és becslés gyakorlására, valamint a számolást segítő eszközök készségszintű használatának kialakítására.
- Informatikai eszközök használata (3-5. évfolyamokon : 1-1 óra): az IKT eszközök használata elengedhetetlen része az SNI tanulók életének is, jól motiválhatók vele, bizonyos képességek fejlesztésére alkalmas; elsajátítjuk a számítógép biztonságos használatát, használatában az időbeli korlátok kialakítását, elfogadását; a felnőtt segítségének kérését és elfogadását.
- Ábrázolás-alkítás (1-2, 4. és 7-8. évfolyamokon: 2-2 óra, 3. évfolyamon: 1 óra): alsó tagozatban a különböző technikák elsajátítására, gyakorlására a finommotorika fejlesztésére; felső tagozatban az önkifejezés és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló differenciált segítségnyújtásra.
- Erkölcstan/Hit- és erkölcstan (1-8. évfolyamokon: 1-1 óra): a tantárgy bevezetésének alapvető célja az osztályközösség kialakításának, egymás különbözőségének elfogadása, a különböző témák feldolgozásában mindenkinek a saját képességeinek megfelelő szerep biztosítása, a Kommunikáció és Életvitel és gyakorlati ismeretek tárgyakból tanultak megerősítése, valamint a hittan választási lehetőségének biztosítása a szülői igények figyelembevételével.

Kötelezően választható tárgy:

- Erkölcstan vagy Hit- és erkölcstan

Szabadon választható foglalkozások:

A szabadidős elfoglaltságokból (szakkörök, sportkörök) lehet választani, ezek minden tanév elején kerülnek meghirdetésre.

Választáskor figyelembe kell venni a kötelező mindennapos testnevelést valamint, hogy délutáni elfoglaltságok nem zavarhatják a kötelező rehabilitációs-rehabilitációs foglalkozásokat, valamint maradjon idő a felkészülésre a következő tanítási nap(ok) óráira.

2.4 Heti időkeret felosztása

Az osztályok heti időkeretének felhasználása a kötelező tanítási órákon, rehabilitációs-rehabilitációs foglalkozásokon túl

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Reggeli ügyelet		5				5			2	
Ebédeltetés		5				5			2,5	
Felkészülés a tanítási órákra		20				20			7,5	
Reggeli torna		5								
Ügyelet 16-17 óráig		5								
Sportkör (labdarúgás, atlétika, zenés torna, játékos torna, kézilabda)		2				3			2	
Tehetség gondozás (versenyekre, ünnepi műsorokra felkészülés)		8				8			2	
Felzárkóztatás (HH-s tanulók, tantárgyi követelményeket nem teljesítők)		16				10			8	
Fogyatékoság specifikus terápiák		10				12			8	
Szakkörök (énekkar, báb, dráma, néptánc, sakk, kézműves, informatika, nyelv)		5				8			4	
Csoportbontás (kommunikáció, ábrázolás- D ábrázolás-C nyelv-B életvitel-C,D szakmai elők.)		25				23			8	
Szabadon tervezhető összesen:	26	26	26	28	23	23	24	24	22	22

2.5 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

- A taneszköz feleljen meg az iskola pedagógiai programjának, helyi tantervének;
- A taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható;
- A taneszköz nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a tantárgy óraszámának és igényeinek megfelelő használatra a tanév(ek) során;

- A taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására;
- Segítse a helyes tanulási szokások, az önálló ismeretszerzés képességének kialakítását;
- Biztosítson lehetőséget a mennyiségi és minőségi differenciálásra egyaránt;
- Ábraanyaga, betűmérete igazodjon az életkori sajátosságokhoz;
- Felépítése (témák, feladattípusok) logikus, könnyen követhető, áttekinthető legyen;
- Feladatrendszere változatos legyen tartalom, típus, nehézségi fok és funkció tekintetében.
- Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket:
 - amelyek több éven keresztül használhatók;
 - amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
 - amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkafüzet, tudásszintmérő, feladatgyűjtemény, gyakorló);

2.6 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.5.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A gyermek biztonságérzetének megteremtésével, és az egyéni diagnosztikára épülő képességfejlesztéssel kell elérni mindenkinél azt a legoptimálisabb állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek.

A gyógypedagógia eszközrendszerének, módszereinek, terápiáinak felhasználásával lehetővé tesszük, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására a sérülésének, állapotának megfelelő idő biztosítása mellett felkészült legyen. Az alsó tagozat **első évfolyamán javasolt tananyag elsajátítására** – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve –**egy tanévnél hosszabb időtartamot biztosítunk**, amennyiben erre szükség van és ezt a tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság javasolja. Tág teret biztosítunk az életkori sajátosságoknak, a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak, mindezzel felkeltve érdeklődésüket a tanulás iránt.

2.5.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

Kiemelt feladat a személyiség érésének, az önismeret fejlődésének elősegítése a tanulási, viselkedési szokások elsajátításával, magatartási normák közvetítésével; a sérülésből, a fogyatékoságból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

A saját és társuk másságának észrevétele és megélése ebben az életkorban jelentkezik. Fontos pedagógiai feladat a csoporton belüli kapcsolatok, társas interakciók háttérből történő kísérése, segítése a konfliktusok megelőzése érdekében.

2.5.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A tevékenységek számának és minőségének növelésével az egyéni különbségek jobban szembetűnhetnek. Cél az önálló tanulás képességének fejlesztése, az alapvető kultúrtechnikák használatának eszközszintűvé tétele valamint az intenzív személyiségfejlesztés. Mindez továbbra is nagyfokú differenciálást igényel.

2.5.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása.

Cél az alapkészségek megerősödésének biztosítása a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a gyakorlás lehetőségeinek megteremtésével, továbbá a konkrét megtapasztaláson alapuló tudásgyarapítás erősítése a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve. A tantárgyi tartalmakat, a tevékenységeket, feladatokat, a terápiás célú eljárásokat a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességhez kell igazítani.

2.5.5 A 9-10. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Fő cél a szülővel és a tanulóval közösen a tanuló sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek reális felmérése. Az ehhez szükséges közművelődési tartalmak megszilárdítása, az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság, a döntési képesség erősítése; a társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság kialakítása.

A sikeresség kritériumai

Nevelési céljaink megvalósulását illetően az alábbi feltételek megvalósulása esetén tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek:

- Iskolánk végzős diákjainak nagy többsége a tízedik évfolyam végén minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben és a tanulásban akadályozottak kerettantervében meghatározott továbbhaladás feltételeinek, (Természetesen elsődleges cél az, hogy a tanulók többsége a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg a helyi tantervben megfogalmazott követelményeknek.)
- Végzős diákjaink rendelkeznek olyan bővíthető, biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őket arra, hogy a későbbiekben a szakiskolai, speciális szakiskolai követelményeknek megfeleljen.
- Ismerik a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségekben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat, határozott elképzeléssel bírnak saját közelebbi és távolabbi jövőjüket és sorsukat illetően.
- Iskolánk jó hírneve lakókörnyezetünkben, amelyet a felvett diákok számának növekedése is jelezhet.
- Versenyeredményeink (iskolai, kerületi, fővárosi szinten).
- Pályázatokon való eredményes szereplések.
- Megelégedettség felmérése.

2.7 Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük a következő módon.

A mindennapos testnevelés valamennyi tanuló számára kötelező. Ezt valamennyi évfolyamon a heti 3 testnevelés óra mellett napközben, iskolai sportfoglalkozásokon, úszáson biztosítjuk. Ezek közül a tanulók szabadon választhatnak. Az iskolán kívüli sporttevékenység is figyelembe vehető, ha erről a tanuló igazolást hoz.

A 2011. CXC. törvény 97. § (6) alapján a 2012/2013-as tanévtől kezdődően minden évfolyamon a heti testnevelés órákat 5-re emeljük. Ez 2012. szeptember 1-jén az első, ötödik és kilencedik évfolyamokon kerül bevezetésre. Ezt követően felmenő rendszerben, vagyis 2015-ig valamennyi évfolyamon megvalósítjuk a heti 5 testnevelés órát.

2.8 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

A 2013/2014-es tanévtől kezdődően az 1. és 5. osztály tanulóinak az órarendjébe bekerül heti egy órában az Erkölcstan vagy a helyette választható Hit- és erkölcstan tantárgy, majd felmenő rendszerben a többi évfolyamon is. A választott tantárgyról a szülőknek kell nyilatkozni, döntésüket írásban jelezni. A választás alapján szervezett tanórák látogatása kötelező, módosításra csak az előző tanév május 20-áig van lehetőség.

Az iskola a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet, valamint az azt módosító 22/2013 (III.22.) EMMI rendelet 182/A és 182/B § alapján megszervezi az Erkölcstan óra helyett választható Hit- és erkölcstan oktatását.

A tanügyi dokumentációkban az **Erkölcstan/Hit- és erkölcstan tantárgy** szerepel a szülő választásától függetlenül.

A tantárgy értékelésének módja minden évfolyamon, valamennyi tantervi változat szerint tanuló gyermek esetén: **szöveges értékelés.**

Iskolánkban pedagógusválasztási lehetőség nincs a kis létszám és az évfolyamonkénti egy osztály miatt.

2.9 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében alkalmazott eljárásrendet az intézmény Esélyegyenlőségi terve tartalmazza.

2.10 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A számonkérés alapelvei:

Számon kérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájuthatott.

A számonkérésnek mindig a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia.

A tanuló teljesítményét mindenkor korrekt módon, az elvárás–képesség–teljesítmény egységében kell értékelni.

Az értékelés és minősítés során arra kell törekedni, hogy az érdemjegy vagy szóveges minősítés mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze (és ne az osztályban, csoportban kialakult tudásbeli rangsorban elfoglalt helyét).

A tanulói teljesítmény értékelésekor a pozitív motiváció, a képességeknek a megerősítés útján történő fejlesztése az irányadó elv.

A számonkérés, illetve értékelés nem lehet magatartást minősítő vagy fegyelmező eszköz.

A számonkérés módjai

Az iskola pedagógusai a tanulók tudását, munkáját a tanév során rendszeresen ellenőrzik és szóban vagy írásban értékelik, félévkor és a tanév végén – az évközi érdemjegyek alapján osztályzattal minősítik.

A tanulmányi munka ellenőrzése, illetve értékelése feleletek, röpdolgozatok, témazáró és házi dolgozatok, házi feladatok, szorgalmi feladatok útján történik.

A szóbeli felelet

5-10 perces szóbeli megnyilatkozás (valamely témakörnek vagy egy részének kifejtése önállóan szükség esetén segítő vagy rávezető tanári kérdésekkel). Törekedni kell rá, hogy erre a tanuló minél több alkalommal lehetőséget kapjon.

Röpdolgozat (teszt vagy esszé jellegű)

Az adott témakörhöz tartozó témák tartalmának ismeretét ellenőrzik, feleletválasztásos, válaszadásos, kifejtő, gyakorlati stb feladatok formájában. A megoldás időtartama általában 15-20 perc.

Témazáró dolgozatok

Megírására a nagyobb témakörök lezárását, összefoglalását követően kerül sor. A témazárók feladatai között különböző típusú ellenőrző kérdések (tesztfeladat, esszékérdés, fogalommagyarázat, bizonyítás, levezetés stb.) szerepelhetnek. Időtartamuk általában 35-40 perc. A témazáró dolgozatok eredménye a félévi és az év végi osztályzatok megállapításakor súlyozottan szerepel.

A dolgozatok íratásával kapcsolatos elvek:

- Bejelentés nélkül témazáró vagy felmérő dolgozatot nem íratunk.
- Egy napon nem íratunk két tantárgynál több tárgyból témazáró és/vagy felmérő dolgozatot.
- A félévi és tanév végi minősítés nem alakítható ki csak írásbeli számonkérés alapján született érdemjegyekből.
- A diákok írásbeli dolgozatait, beszedett füzetét, beadott munkáját rövid időn (legkésőbb 2 héten) belül értékelni, javítani kell: ellenkező esetben annak – fontosabb – visszajelzés jellege háttérbe szorul „jegyszerző” funkciója mögött.

- Az értékelésre beadott tanulói munkák (házi dolgozatok, gyűjtőmunka) a tanulók „szellemi termékei”, azokat vissza kell adni a készítőiknek, illetve csak a tanuló engedélyével őrizheti meg azokat a pedagógus.
- Az egyes tantárgyak részletes – az általánostól eltérő – számonkérési rendszerét, elveit és gyakorlatát a tantárgyi munkaközösségek alakítják ki, és a tantárgy helyi tantervében rögzítik. Erről a tanulókat és a szülőket szóban vagy írásban, közvetlenül vagy az osztályfőnök útján tájékoztatják. A tájékoztatás megtörténtét, illetve tudomásul vételét dokumentálni kell.

Az értékelés rendje

Értékelési gyakorlatunk során nagy hangsúlyt fektetünk a megfelelő haladási ütem megválasztására, a tanuló megfelelő mennyiségű sikerélményhez való juttatására, valamint a pozitív motiválásra. Fő eszközeink a dicséret, buzdítás és elismerés. Arra törekszünk, hogy a megoldott illetve elvégzett feladat legyen a jutalom. Törekszünk arra, hogy a sikerélmény kapcsolódjon csoportos tevékenységhez.

Az értékelés módjai

Szóbeli értékelés:

- folyamatos, kiemeli a pozitívumokat,
- előre mutat a következő feladat felé,
- a motiválás érdekében az önmagához viszonyított fejlődést, aktivitást kiemelten értékeljük.

Írásbeli értékelés:

- témazáró feladatsorok önálló megoldása,
- szummatív felmérések félévkor és a tanév végén.

Gyakorlati értékelés:

- tevékenység útján szerzett tapasztalatok szintjét, és a mérések elvégzésében elért gyakorlottságot méri.

A teljesítmények mérése történhet:

- egyéni jelzések alkalmazásával,
- osztályzattal,
- szöveges formában

A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével rendelkező érzékszervi, értelmi fogyatékos, halmozottan sérült, autista tanulóink, valamint az egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdő tanulóink mérése, értékelése, minősítése folyamatos feladat.

Cél, hogy az értékelés, a minősítés alkalmazkodjon az érvényben lévő társadalmi, közoktatáspolitikai elvekhez, célkitűzésekhez, de egyben épüljön be a helyi oktatás-nevelés folyamatába, segítse a tanuló személyiségfejlődését. Az értékelés ösztönző hatását, a tanulói teljesítmény maximumának nyújtását, az önértékelés erősítését is biztosítsa.

Ennek érdekében az **értékelés típusai** közül mindhárom értékelési mód érvényesül a sajátos nevelési igényű tanulók értékelése során.

Diagnosztikus értékelés: (Információszerzés a diákok aktuális állapotáról, tudásszintjéről annak érdekében, hogy a pedagógiai folyamatot eredményesebbé tegyék.)

Pedagógiai döntések, beavatkozások, fejlesztések előtt alkalmazzuk. Pl. új ismeret és készség kialakításának kezdetekor, a minősítő, lezáró szakaszt megelőzően.

Preventív jelleggel az első osztályos tanulók körében.

Fejlesztő jelleggel minden évfolyamon. Átmeneti vagy tartós teljesítményromlás okainak, illetve a tanuló aktuális állapotának feltárására.

Időpontja: tanév során folyamatos, a probléma felmerülésekor.

Kontrollvizsgálatok, melyek megerősítik, módosítják, vagy elvetik az előzőleg kiadott szakértői véleményeket.

Időpontja: a törvényben előírtak szerint.

Formatív értékelés: (Visszacsatolás, a tanítási-tanulási folyamat közbeni segítség, irányítás. Nem minősít, hanem a tanulási sikereket erősíti meg, illetve korrekciót kínál.)

Ez az értékelési típus az oktató munka, a gyógypedagógiai rehabilitáció, rehabilitáció során folyamatos, mivel a tanulási nehézségeket, hibákat differenciáltan mutatja meg oly módon, hogy a javítási lehetőségeket is felkínálja. Nem a tudás egészét, hanem a tudás bizonyos elemeit (részfolyamatokat) értékeli.

- A mérés módszerei több szintűek, melyek tartalmazzák a tanuló folyamatos *megfigyelését* azon a területen, ahol a nehézségei jelentkeztek.

A megfigyelés során a nem rangsoroló értékelési módok jelennek meg, a pozitív metakommunikációs jelzések, valamint a szóbeli szöveges értékelések alkalmazása.

- Része *a szóbeli, írásbeli számonkérés*, az időközönként visszatérő, részterületekre irányuló kontrollvizsgálat is a formatív értékelés során. Speciális mérőeszközt igényel, mely alkalmazkodik az elsajátított tananyagtartalmi rész tudásának méréséhez, de igazodik a sérült tanuló sajátosságához is.

Az értékelés módszerei közül ilyenkor az alábbiakat alkalmazzuk: érdemjegy, pontérték, százalék, szöveges értékelés, mely történhet szóban, írásban egyaránt, de élünk az adott tananyag értékelése alóli mentességgel is.

Időpontja: a tanév során folyamatos, tananyag rész zárásához, összegzéséhez kapcsolódó.

A **tanuló** értékelését a **szülők** is megismerhetik az ellenőrző könyvből, tájékoztató füzetből vagy fogadó órákon.

Szummatív értékelési mód (A fejlesztések, a tanítási-tanulási folyamat végén: összegző, záró minősítés)

Ez az értékelési mód megmutatja, hogy egy adott, elvárt szinthez képest hogyan teljesít a tanuló, továbbléphet-e, vagy újabb korrekciós lépésekre van-e szükség.

Értelmi fogyatékos tanulóinknál az eltérő értelmi szint és tantervi követelményhez igazodva értékelünk.

Tanulásban akadályozott diákjaink értékelése a **speciális tantervi követelményekhez** igazodó, a második osztály félévéig szöveges, második osztály végétől osztályozással történő. Az év végi jegy kialakítása a folyamatos évközi teljesítményére adott érdemjegyek számtani átlagolásával történik. Ha a tanuló részkepeségzavar miatt nem képes teljesíteni egy-egy tantárgy minimum követelményét, akkor is továbbhaladhat. Ennek feltétele, hogy az adott területek ismeretanyagának elsajátításához szükséges képességekben, a tananyag tudásában, az eddigi teljesítményéhez képest, pozitív változás történjen.

Az értelmileg akadályozott tanulóink értékelése során a tanulók tudását, attitűdjét, magatartását figyeljük meg, az egyénre szabott követelményekhez viszonyítunk és az önmagunkhoz mért fejlődésük alapján teszünk megállapításokat. Negyedik osztály végéig szövegesen értékelünk, ötödiktől a szöveges értékelést felváltja a számjegyekkel történő értékelés kiegészítve egyénhez igazodó szöveges értékeléssel.

Magántanulói státuszban lévő sajátos nevelési igényű tanulóink tanév végén, *osztályozó vizsgán* vesznek részt. Teljesítményüket Jegyzőkönyvben rögzítjük és az adott sérülésspecifikus értékelési módot alkalmazzuk.

Autista tanulóink értékelését, a velük szemben támasztott követelményszintet értelmi képességük és autista állapotuk súlyossága határozza meg. Van, aki az értelmileg akadályozott tanulóink értékelési módja alapján, van, aki a tanulásban akadályozott tanulók minősítési szempontjai alapján, és van, aki az ép értelmű tanulók követelménye szerint kapja bizonyítványát. Sajátos eljárási szükségletük, hogy a mérés feltételei az autista állapotukhoz igazodjon, mely alapfeltétele lesz *optimális tudásszintjük megállapításának*.

Az **egyéb pszichés fejlődési zavarral** küzdő tanulóink szummatív értékelése sokszínű képet mutat.

Első osztályos tanulóinknak lehetőségük van arra, hogy a szakértői vélemény alapján az évfolyam követelményeit *két tanév alatt teljesíthessék*.

A pedagógiai szakszolgálat által ellátott gyerekek értékelése szimbólumokkal, metakommunikációs jelzésekkel, szóbeli értékeléssel, tárgyi jutalmazással (matrica) történik.

2.10.1 Írásbeli feladatok értékelése

Az írásbeli számonkérés értékelésénél az alábbi rendszert alkalmazzuk:

0-20%	1 (elégtelen)
21-40%	2 (elégséges)
41-60%	3 (közepes)
61-80%	4 (jó)
81-100%	5 (jeles)

2.11 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Az ismeretanyag átadásának színhelye alapvetően a tanítási óra. Azonban a készségek kialakításának és a gyakorlat megszerzésének a lehetősége nem korlátozódhat csak a tanóra. A fent említett jártasságok nagy részét csak rendszeres, kitartó munkával lehet elérni, mely elképzelhetetlen az otthoni gyakorlás nélkül. Ezért a tantárgyak legtöbbször szükséges a rendszeres házi feladat.

Házi feladatok

A házi feladatok a tanórán feldolgozott ismeretek elmélyítését, gyakorlását, illetve a dolgozatok előkészítését szolgálják. Elkészítésük kötelező, a szaktanár osztályzatot adhat rájuk. A tanulók különleges esetben hétvégére is kaphatnak szóbeli és/vagy írásbeli házi feladatot, a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – azonban nem.

A kijelölt feladat(ok)hoz a szaktanárok a szükséges információkat biztosítják.

A házi feladatokkal kapcsolatos elvek:

- Házi feladatot öncélúan nem adunk (azaz ha a fenti célok egyikét sem szolgálja),
- A házi feladat mennyiségének meghatározásánál mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulónak naponta minimum 5 órája van, és szinte minden órán tűznek ki a számára kötelezően megoldandó feladatot,
- Csak olyan feladat adható kötelező jelleggel, amelynek megoldására valamennyi tanuló képes.
- A házi feladatot részben vagy teljesen mindig ellenőrizni kell,
- Az el nem készített, illetve hibás, hiányos házi feladat értékelésekor különbséget kell tenni a problémák okai szerint,
 - meg kell adni a tanulónak a házi feladat pótlásának lehetőségét, ha önhibáján kívül (pl. igazolt betegség) mulasztotta azt el,
 - a hanyagságból elmulasztott írásbeli feladat nem „értékelhető” elégtelennel.

(Érdemjegyet csak tudásra adunk. Az el nem készített feladattal tudásszint nem mérhető. A házi feladat elvégzésének hanyagságból történő elmulasztását pedagógiai eszközökkel és módszerekkel lehet és kell büntetni. Ez lehet feleltetés, a házi feladathoz hasonló feladat dolgozat formájában történő megírása, pótfeladat kitűzése stb.)

Az önálló gyűjtőmunkát, a kötelező tananyagon kívüli ismereteket kívánó feladatok elvégzését – a befektetett munka arányában – jutalmazni kell.

A házi feladat lehet:

- szóbeli vagy
- írásbeli munka, vagy
- egyszerre mindkettő.

A házi feladatok célja, hogy a tanulók:

- elkészítésükkel elmélyítsék az órán tanultakat,
- megtanulják önállóan alkalmazni az ismereteiket és
- segítsék a logikus gondolkodás kialakulását és fejlesztését.

A szaktanár adhat fel úgynevezett szorgalmi, alkotó és kreatív házi feladatot is.

A házi feladat ellenőrzése:

- A szóbeli házi feladatok ellenőrzése legtöbbször szóbeli feleletek formájában történik.
- Az otthoni írásbeli munkákat minden esetben ellenőrizni kell.

Az otthoni feladatok jellege függ a tantárgy sajátosságától.

Házi feladatok lehetnek:

- feladatgyűjteményből adott feladatok,
- tankönyvi kérdésekre adandó válaszok,
- vázlatkészítés,
- leíró vagy elemző munkák,
- házi dolgozat,
- gyűjtő- vagy kutatómunka, illetve
- számítógépes feladat.

Alsó tagozaton

Közös megállapodás:

- A hosszabb terjedelmű verseket legalább egy-két héttel előre feladjuk.
- A témazáró dolgozatok megírását összefoglaló, rendszerező óra előzi meg, amelyen lehetőség nyílik a tanulók tudásának felmérésére, illetve amennyiben ennek szükségessége merül fel, az ismétlés meghosszabbítására.
- A tanítási szünetekre (őszi, téli, tavaszi) házi feladatot nem adunk, így tanulóink kipihenhetik fáradtságaikat.
- A hét végére házi feladat nem adható. (péntekről hétfőre)
- A két tanítási nap közötti otthoni feladatok mennyiségének meghatározásakor minden esetben irányadó számunkra az időkeret, mely adott évfolyamon a napköziben rendelkezésre áll a tanulóinknak.

A tanító és a napközis kollégák napi párbeszéde garancia a megfelelő időbontás kialakítására. Az órarendek kialakításánál a - lehetőségekhez képest - igyekszünk az egyenletes terhelést megvalósítani.

Felső tagozaton

A házi feladat a tanulók önálló, tanítási órák között végzett tevékenységén alapuló oktatási módszer. A tanulóra fordított idő az otthoni felkészülésben növeli az oktatás eredményességét, ezért rendszerességét fontosnak tartjuk.

- Iskolánkban munkanapokon az adott tananyaghoz kapcsolódó írásbeli és szóbeli házi feladat adható, amelyet a pedagógus körültekintően jelöl ki és elvégzését ellenőrzi, értékeli.
Fontos, hogy ez a feladat sikeresen megoldható legyen a tanulók számára, ezért az önálló tanári képességet tanórán fejlesztjük. Az elsajátítottak begyakorlását, és a következő tanóra előkészítését szolgálja. Ehhez felhasználjuk az egyedi tevékenységet irányító munkafüzeteket, illetve feladatlapokat, amelyek lehetőséget adnak a differenciálásra. (felzárkózást segítő ill. tananyagon túlmutató)
- Hét végére házi feladat nem adható. (péntekről hétfőre)
- Pihenőnapra, szünetre házi feladat nem adható

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

2.12 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásban az évfolyam összetételétől függően azokat a tárgyakat tanítjuk, ahol az integráció mellett kevés idő jutna a gyakorlásra a szóbeli megnyilvánulásokra, valamint a cselekvéses feladatokra.

- Így a B tantervi változatban a német nyelvet. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.
- Szükség esetén C és D tantervi változatokban a kommunikáció, életvitel és gyakorlati ismeretek, alakítás-ábrázolás tárgyakat. Célunk ezzel a kommunikációs készségek kialakítása, fejlesztésére, önkiszolgálás kialakítása, az egyénre szabott differenciált segítségnyújtás tökéletes megvalósítása, habilitációs-rehabilitációs tevékenység elősegítése.
- 9-10. évfolyamokon a szakmai előkészítő tantárgyakat. Célunk ezzel a pályaorientáció az egyénre szabott differenciált segítése. A fiú-lány bontás pedig a családi életre való felkészítésben játszik szerepet.

2.13 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Iskolánkban minden évfolyamon ősszel és tavasszal a Dr. F. Mérey Ildikó által kidolgozott Hungarofit módszer alapján történik tanulóink fizikai állapotának felmérése.

A nemzetközi és a hazai szakirodalom szerint is a fizikai fitness legegyszerűbb módon az aerob kapacitással, az izomerővel és az egészséges testsúllyal fejezhető ki.

Iskolánkban a **Hungarofit 2000** módszert alkalmazzuk a tanulók fizikai teherbíró képességének minősítéséhez. Az országos egységes adatszolgáltatáshoz évente két alkalommal ősszel (szeptember) és tavasszal (májusban) mérjük fel a tanulókat és ezeket a teljesítményeket értékeljük.

Az őszi-tavaszi eredményeket összehasonlításnak vetjük alá, mely segítségével követhetővé válik a gyerekek fittségének fejlődése (esetleges visszaesése). A tanév során az órákba beépítésre kerülnek a számok fejlesztését szolgáló feladatok is.

A mérés gyakorlati haszna:

Megmutatja a tanulók pillanatnyi fittségi állapotát.

Felfedi a hiányosságokat, ezáltal lehetővé válik az órai munka során a hiányosságok fejlesztése, valamint a differenciálás.

Tudatosság a tanulók részéről a minél jobb eredmény elérésére, fejlesztésre. Az egészséges életmód, egészséges testsúly kialakítására.

A vizsgálati módszer motorikus próbái:

1. Cooper teszt – az aerob, vagy alap-állóképesség mérése
2. Helyből távolugrás páros lábbal – dinamikus ugróerő mérése
3. Mellső fekvőtámaszban karhajlítás – a vállövi és a karizmok erő-állóképességének mérése
4. Hanyattfekvésből felülés térdérintéssel – a csípőhajlító és hasizom erő-állóképességének mérése
5. Hason fekvésből törzsemelés és leengedés - hátizom erő-állóképességének mérése

2.14 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

2.14.1 Az iskola egészségnevelési elvei

A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

Az egészségnevelés alapelvei közül az alábbiakat kell kiemelten kezelniük:

- az egészségkultúra kialakítása, fejlesztése
- önmagunk, és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges táplálkozás kritériumai
- rendszeresség a napirend kialakításában
- az értékek ismeretét
- tevékenység - mozgás - pihenés normarendszere
- személyi higiéné - testápolás - öltözködés
- káros szenvedélyek - helyes döntések
- környezet higiéné alapvető szabályainak ismerete.
- a barátság, párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben.
- a tanulás, és a tanulás technikái.

2.14.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

Az iskola környezetnevelési szemlélete

- A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk.
- Olyan oktatást kell biztosítani, amelyben a tananyag elsajátítása mellett hangsúlyt kap a környezettudatos életmód.

- Olyan készségeket kell kialakítanunk, amely biztosítja a felelős környezettudatos magatartásnak, a kreatív hozzáállásnak, az együttműködésre való hajlandóságnak.
- Kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy tanulóink szemléletén alakítsunk, környezet és természet szeretetüket alakítsuk, formáljuk.
- Szemléletet csak úgy lehet kialakítani, ha minden tantárgyban és iskolán kívüli programon arra törekszünk, hogy ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet az ember szerepét és helyét.

A környezetvédelmi nevelés gyújtópontja a környezetismeret és a technika és életvitel óra, amikor feldolgozhatjuk környezetvédelmi tapasztalatainkat, egységesíthetjük szemléletünket, szakismereteket készíthetünk elő.

A tanulmányi kirándulások közvetlen tapasztalatszerzésre nyújtanak lehetőséget.

Az érdeklődő tanulókat olyan versenyeken indítjuk, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat.

Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartása, munkája példaértékű legyen a tanulók számára. Az iskola környezeti nevelési céljainak megvalósítása érdekében ki kell alakítanunk, ill. tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. A közös munka áttekintésében az iskolavezetés koordinátori szerepe meghatározó.

Az iskola minden tanulójának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kultúrált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és tenni akaró tanulókból álló diákcsoporthoz.

Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván.

A környezetnevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelniük:

- a környezettudatos magatartás kialakítása
- a felelős életvitel elősegítése
- szokásrendszer megalapozása
- alapvető emberi szükségletek
- biológiai és társadalmi sokféleség
- kölcsönös függőség

Hosszú távú célunk:

- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartás és életvitel
- a természeti és épített környezet szeretete és védelme a sokféleség megőrzés.
- az egészséges életmód igénye és az ehhez vezető módszerek elsajátítása

- a helyes értékrend, a megfelelő környezetkultúra kialakítása
- képessé kell tenni tanulóinkat a veszélyhelyzetek felismerésére és megelőzésére
- legyenek szülőföldjük, környezetük védelmezői

Rövid távú célunk:

- ismerjék meg a község természetvédelmi értékeit
- ismerjék meg a szelektív hulladékgyűjtés környezetkímélő hatásait
- gondosan bánjanak az ivóvízzel, ne pazarolják
- ügyeljenek az iskola és környékének ápoltságára
- legyenek takarékosak munkaeszközeikkel
- ügyeljenek a levegő, a termőtalaj tisztaságára

A környezeti nevelés nem korlátozódik foglalkozásokra, hiszen áthatja az iskolai élet egészét. Kiemelkedő jelentősége van az élmény alapú, tevékenység központú módszerek minél sokoldalúbb alkalmazásának. (PL. megfigyelés, leírás, rajzolás, „élménypedagógia” tapasztalatszerzés, játékok, együttműködő tanulástechnikák, művészi kifejezés)

Megvalósítás:

Iskolai programok

Az intézmény egészségnevelési programjában az alábbi területekre összpontosít:

- Az egészséges személyiségfejlődés elősegítése,
- Az egészséges táplálkozás,
- A mindennapi testmozgás,
- A dohányzás, alkoholfogyasztás és kábítószer használat megelőzése,
- Az iskolán belüli bántalmazás megelőzése,
- A szexuális nevelés már a pubertás időszakát, a nemi érés időpontját megelőzően is.

Tanórai foglalkozások

- Szaktárgyi órák témafeldolgozása (minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez.) Ezekre a helyi tanterv tervezése során külön figyelmet fordítunk.
- Osztályfőnöki órák (az osztályfőnöki órákhoz készített korábbi OM kerettantervi segédlet figyelembevételével)

Tanórán kívüli foglalkozások

- Délutáni szabadidős foglalkozások
- Sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások.
- Egészség hét
- Hétvégi iskolai programok.
- Sportrendezvények, kulturális programok.
- Kirándulások, túrák.

Tájékoztató fórumok

- Szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, tájékoztató. Lehet osztályszintű, vagy iskolaszintű, ez utóbbi esetében színesíti a programot a külső előadó, pl. orvos, pszichológus, rendőrségek bűnmegelőzési osztályának szakembere, stb.
- Szakmai tanácskozások, tréningek, nevelőtestületi értekezletek

Iskolán kívüli rendezvények

- Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz.

Módszerek

Alkalmazott pedagógiai módszerek

- Az egészségfejlesztés szemléletének széleskörű elsajátítása az iskolában, meghívott előadó segítségével, pedagógusok, szülők, alkalmazottak, tanulók számára (iskolaorvos, házi orvos, védőnő, ÁNTSZ)
- Tegyük szebbé az iskola környezetét! (versenyek, plakátkészítés, közös udvarrendezés)
- Kirándulások szervezése (lehetőség szerint a szülők bevonásával)

Mindennapos iskolai testedzés program megvalósítása:

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen tapasztaljuk, hogy a modern kor és az azzal együtt járó technológiák az embert olyan életmódba kényszeríthetik, amely a mozgásszegény életmódhoz, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszhető.

2.15 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A tanulók jutalmazásának és fegyelmezésének elveit az intézmény házirendje tartalmazza.

Budapest, 2013. június 10.

Oláhné Kovács Éva
igazgató

Melléletek (digitális formában):

1. sz. melléklet	Segédtablák a helyi tanterv alkalmazásához
2. sz. melléklet	Helyi tanterv A) változat
3. sz. melléklet	Helyi tanterv B) változat
4. sz. melléklet	Helyi tanterv C) változat
5. sz. melléklet	Helyi tanterv D) változat
6. sz. melléklet	Helyi tanterv E) az előkészítő szakiskola (9-10. évfolyam számára)
7. sz. melléklet	2007-es (2012-ben a mindennapos testnevelés órával módosított) Helyi tanterv (kimenő rendszerben használandó)
8. sz. melléklet	Tantárgyanként és iskolai szakaszonként részletezett helyi tanterv

📁 Alsó tagozat

- 📁 A bevezető
- 📁 Magyar nyelv és irodalom / Olvasás-írás / Kommunikáció
- 📁 Matematika / Számolás-mérés / Játékra nevelés
- 📁 Erkölcstan
- 📁 Ének-zene
- 📁 Informatika / Informatikai eszközök használata
- 📁 Környezetismeret
- 📁 Testnevelés / Mozgásnevelés
- 📁 Vizuális kultúra / Ábrázolás-alkítás
- 📁 Technika, életvitel és gyakorlat / Önkiszolgálás
- 📁 Német nyelv

📁 Felső tagozat

- 📁 A bevezető
- 📁 Magyar nyelv és irodalom / Olvasás-írás / Kommunikáció
- 📁 Matematika / Számolás-mérés / Játékra nevelés
- 📁 Erkölcstan
- 📁 Ének-zene
- 📁 Informatika / Informatikai eszközök használata
- 📁 Természetismeret / Környezetismeret
- 📁 Testnevelés / Mozgásnevelés
- 📁 Vizuális kultúra / Ábrázolás-alkítás
- 📁 Technika, életvitel és gyakorlat / Önkiszolgálás
- 📁 Német nyelv
- 📁 Földrajz / Hon- és népismeret

- 📁 Osztályfőnöki
- 📁 Történelem, társadalmi ismeretek

📁 **Előkészítő szakiskola**

- 📁 A bevezető
- 📁 Magyar nyelv és irodalom
- 📁 Matematika
- 📁 Informatika
- 📁 Természetismeret
- 📁 Testnevelés
- 📁 Pályaorientáció / Szakmai ismeretek
- 📁 Német nyelv
- 📁 Földrajz
- 📁 Osztályfőnöki
- 📁 Történelem, társadalmi ismeretek